

Polni ambicij zazrti v nebo

POLJANKA DOLHAR

Ne prisegam na obljube, temveč na željo in ambicijo, je včeraj na odru Slovenskega stalnega gledališča dejal novi umetniški vodja Eduard Miler: na željo in ambicijo, da se to ime dokončno uveljavi na zemljevidu evropskih gledališč.

Miler ve, da v njegovem mandatu verjetno ne bo šlo vse gladko in da lahko v času, ko na vseh področjih prevladuje negotovost, marsikaj zamaje še tako trdne načrte. Iz osebne izkušnje pa tudi ve, da se visoko zastavljeni cilji in želja po kakovosti večkrat obrestujejo.

Če naj sodimo po tem, kar smo slišali na včerajšnji predstavitvi v tržaškem Kulturnem domu, vstopa SSG v novo sezono polno zagona, z raznoliko ponudbo in željo po kakovosti. Ob pogledu na grafično podobo abonmajskih knjižic in plakatov, pa lahko sklepamo, da tudi polno optimizma in sanj. Krasijo jih namreč lepe fotografije našega gledališkega ansambla, ki se je za to priložnost podal v tržaško mestno središče. Lara, Luka, Maja, Nikla, Primož, Romeo in Vladimir nas na kolesih, v elegantnih prazničnih oblekah in z v nebo uprtimi pogledi, spominjajo, da so sestavni del Trsta. A tudi, da nosi letošnja sezona naslov Krožna pot naprej: da se njihova in naša pot, kljub ponavljajočim krizam na domačem dvorišču in mednarodni sceni, vije naprej ... v magičnem gledališkem svetu tudi tja čez, proti nebu in oblakom.

S pravo mero ambicije in odločno podporo okolja, v katerem deluje, pa morda celo do tistega evropskega gledališkega zemljevida, na katerega po presoji novega umetniškega vodje sodi tudi SSG.

ITALIJA - Predsednik republike svari pred konservativnimi silami

Napolitano: Italija potrebuje reforme

SSG - Novi umetniški vodja Eduard Miler
»Visoko zastavljeni
cilji se obrestujejo«

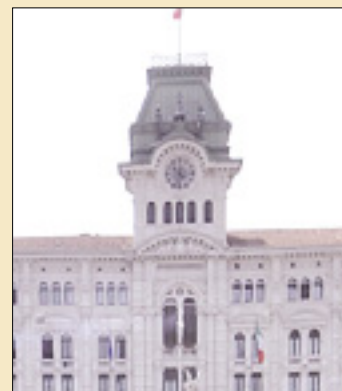

TRST - Včeraj je bil v Slovenskem stalnem gledališču dan Eduarda Milerja. Novi umetniški vodja tržaške gledališke hiše se je na velikem odru Kulturnega doma prvič predstavil javnosti in številnim prisotnim pojasnil, katere cilje bo zasledoval med svojim triletnim mandatom. Poudaril je, da mora SSG z raznoliko in kakovostno ponudbo postati posebna, prepoznavna in široko afirmirana kulturna ustanova tako na domačem kot na mednarodnem prizorišču. Pri tem pa se mora čim bolj odpreti in povezati s pomembnimi ustanovami doma in v tujini.

Na predstavitvi, ki se je je udeležil tudi župan Roberto Cosolini, so izpostavili nekatere novosti letošnje sezone, v kateri bo SSG abonentom in prijateljem ponudilo pester izbor gledaliških, glasbenih in plesnih dogodkov. Posebno pozornost bodo namenili novim obiskovalcem.

Na 3. strani

TRST - Sinoči
Tržaški občinski
svet za ploščo za
bazoviške junake

TRST - Tržaški občinski svet je z glasovi levosredinske večine in ob odsotnosti glavne desnosredinske opozicije sinoči izglasoval resolucijo stranke Svoboda, ekologija, levica, ki župana in predsednika občinskega sveta obvezuje k postavitvi plošče v spomin na bazoviške junake pri spomeniku na bazovski gmajni oz. na kaki drugi lokaciji. Prav tako je z glasovi levosredinske večine in Gibanja petih zvezd zavrnil resolucijo svetnika stranke Fratelli d'Italia Claudia Giacomellija, ki je predlagal poimenovanje kake ulice, trga ali parka po pokojnem voditelju neofašistične stranke MSI Giorgio Almiranteju.

Na 6. strani

RIM - Italija ne sme ostati jetnica konservativcev, lobijev in korporacij. Zato je nujno potrebno izvajati reforme, obnoviti javne institucije, družbeno strukturo in kolektivno obnašanje, popolnoma napačno pa je kritizirati Evropsko unijo. Italija in Evropa lahko namreč dobita izhod iz gospodarske krize samo s skupnimi močmi in prek novih in pogumnih politik za rast in zaposlovanje, ki jih bodo izvajale še posebej mlade sile. To je poudaril predsednik republike Giorgio Napolitano včeraj med slovesnim odprtjem novega šolskega leta na Kvirinalu. S tem je Napolitano posredno podprl besede ministrskega predsednika Matteo Renzija, ki je v Združenih državah Amerike, kjer je na uradnem obisku, ponovno napovedal korenite spremembe oziroma »sistemske reforme«.

Na 2. strani

V Nadiških dolinah
spet vabijo na kosilo

Na 4. strani

Železarna: G5Z kritično
do skupine Arvedi

Na 7. strani

Učenci ovrednotili
kulturno dediščino

Na 10. strani

Prebežnike je treba
razporediti po vsej FJK

Na 14. strani

GORIŠKA - Davek na nedeljive storitve
**Tasi: vsaka občina
ima svoja pravila**

NEMCI - Plošča
Baron Winkler
dobil pomnik
v domači vasi

NEMCI - V vasi Nemci so v nedeljo odkrili kamnito ploščo, s katero se spominjajo barona Andreja Winklerja. Leta 1880 ga je cesar Franc Jožef imenoval za predsednika dežele Kranjske. Bil je prvi in edini Slovenec na tem visokem položaju v času Avstro-ogrske monarhije.

Na 14. strani

**MENJAVA
OLJA IN
OLJNEGA
FILTRA**

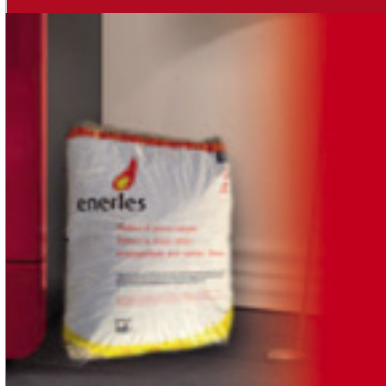

Akcija velja do 30.12.2014.
Vse cene so v eur in
vključujejo DDV.

AVTOCENTER NOVAK
Cesta na Polane 1 - Sežana
Tel.: +386 5 731 24 90

VELJA ZA VSE ZNAMKE VOZIL

La Combustibile s.r.l.
TRST - DOMJO 38 - TEL. 040.820331
www.lacombustibile.com

**PELETI PO
NAJBOLJŠIH
CENAH**

ITALIJA - Predsednik republike poudaril nujo po strukturnih reformah

Napolitano: Italija ne sme ostati v rokah konservativcev

RIM - Italija ne sme ostati jetnica konservativcev, lobijev in korporacij. Zato je nujno potrebno izvajati reforme, obnoviti javne institucije, družbeno strukturo in kolektivno obnašanje, popolnoma napačno pa je kritizirati Evropsko unijo. Italija in Evropa lahko namreč najdejo izhod iz gospodarske krize samo s skupnimi močmi in prek novih in pogumnih politik za rast in zaposlovanje.

To je poudaril predsednik republike Giorgio Napolitano včeraj med slovesnim odprtjem novega šolskega leta na Kvirinalu. S tem je Napolitano posredno podprl besede ministrskega predsednika Mattea Renzi-ja, ki je v Združenih državah Amerike, kjer je na uradnem obisku, ponovno napovedal korenite spremembe oziroma »sistemske reforme«. Premier je s tem odgovoril tudi tistim, ki netijo polemike in spor v Demokratski stranki, pa tudi voditeljici sindikata Cgil Susanni Camusso. Ta je včeraj med drugim napovedala, da je Cgil pripravljen tudi sam protestirati na ulicah. Predmet spora je sprememba 18. člena delavskega statuta. Sindikata Cisl in Uil sta glede tega sicer pokazala pripravljenost na dialog. Pripravljenost na soočanje je konec tedna izrazila tudi Camussova, ki pa se je po včerajšnjih besedah predsednika Confindustrie Giorgia Squinzija, češ da je treba 18. člen razgraditi, ponovno postavila na okope.

Načrti Renzijeve vlade za odpravo oz. spremembo 18. člena, ki štiti zaposlene za nedoločen čas pred vsakršnim zlonamer- nim odpuščanjem, pa so za razburjenje, kot rečeno, poskrbeli tudi znotraj levega tabora in same Demokratske stranke. Proti rahljanju delavske zakonodaje se je izrekel predsednik DS Matteo Orfini, pa tudi več poslancev Renzijeve stranke. Na njihovo stran se je postavil tudi nekdanji vodja DS Pierluigi Bersani. Poleg teh je Renzija v zvezi s spremembo 18. člena včeraj napadel tudi vodja Gibanja 5 zvezd Beppe Grillo. Spomnil je, da se je Renzi nekoč boril za obrambo 18. člena, zdaj pa »se obnaša kot Berlusconi«.

Draghi: Denarna politika ni nadomestek za reforme

Predsednik Evropske centralne banke Mario Draghi je včeraj v Evropskem parlamentu v Bruslju znova večkrat postavil nujnost pogumnih strukturnih reform. »Monetarna politika ni nadomestek za strukturne reforme,« je poudaril v razpravi s člani parlamentarnega odbora za gospodarske in denarne zadeve. Okrevanje gospodarstva v območ-

ju evra izgublja zagon, brezposelnost je še vedno nesprejemljivo visoka, inflacija bo še nekaj časa nizka, geopolitične napetosti povečujejo tveganja. Draghi je poudaril, da je uspeh ukrepov ECB v veliki meri odvisen od dejavnikov izven monetarne politike, zlasti od »pogumnih« strukturnih reform. Nobena monetarna ali fiskalna spodbuda ne more imeti pomembnejšega učinka brez strukturnih reform, je opozoril.

Predsednik Napolitano med odprtjem novega šolskega leta

ROVIGO - Zaradi vdihavanja hlapov žveplove kisline

Umrli štirje delavci

ROVIGO - Štirje delavci so v neki tovarni blizu Roviga včeraj umrli zaradi vdihavanja hlapov žveplove kisline, petega pa so sprejeli v bolnišnici v zelo hudem stanju. Do hude nesreče pri delu je prišlo v kraju Cà Emo, gasilci pa so bili po prvih izsledkih mnenja, da je nesrečo zakrivila človeška napaka. Javno tožilstvo v Rovigu je že sprožilo preiskavo zaradi »očitnih varnostnih problemov«.

V nesreči so umrli štirje delavci podjetja Co.Im.Po iz Adrije, ki se ukvarja z odstranjevanjem posebnih odpadkov v kraju Cà Emo. Žrtve nesreče so bili 28-letni Nicolò Bellato, 53-letni Paolo Valesella, 47-letni Marco Berti in 47-letni Giuseppe Valdan. Prvi trije so bili delavci podjetja, medtem ko je bil četrti zunanji avtoprevoznik. Hudo ranjen je bil 47-letni Massimo Grotto, ki ni v smrtni nevarnosti.

Po prvih ocenah v tovarni ni prišlo do eksplozije, kot je to bila prvotna domneva, ampak do napake v postopku obdelovanja odpadkov, ki je povzročila gost in strupen »oblak« med izlivanjem žveplove kisline v nek rezervoar. En delavec

Zunanost tovarne v kraju Cà Emo pri Rovigu

se je zaradi vdihavanja hlapov te kisline ba- je takoj onesvestil, ostali pa so umrli, ker so mu skušali pomagati.

To je bila najhujša nesreča pri delu v Venetu doslej, je ocenil deželni pred-

sednik Luca Zaia, predsednik komisije za delo v senatu Maurizio Sacconi pa je poudaril, da je treba ugotoviti vzroke. Lokalni župan Massimo Barbujani je razglasil splošno žalovanje.

BAGDAD - Poziv džihadistom, naj ubijajo državljane držav, ki sodelujejo v koaliciji

Islamska država grozi

BAGDAD / LJUBLJENA / BRUSELJ - Islamska država (IS) je včeraj svoje privržence pozvala, naj ubijajo državljane držav, ki sodelujejo v mednarodni koaliciji proti džihadistom, v kateri je po podatkih ameriškega State Departmenta tudi Slovenija. V Sloveniji po podatkih policije za zdaj ni sumov o morebitni teroristični dejavnosti.

Evropska komisija pa je okrepila varnostne ukrepe. »Če lahko ubiješ nevernega Američana ali Evropejca - še posebej zlobnega in umazanega Francoza - ali Avstrala ali Kanadčana (...) vključno z državljani držav, ki so vstopile v koalicijo proti IS, se zanesi na Alaha in ga ubij,« je izjavil tiskovni predstavnik IS Abu Mohamed al Adnani v sporočilu, objavljenem v več jezikih.

ZDA in Francija izvajata zračne napade na cilje Islamske države v Iraku in sestavljata mednarodno koalicijo proti tej skrajni skupini, v kateri vse več držav vidi globalno grožnjo. Ameriški State Department je v soboto objavil seznam okoli 50 držav in organizacij, ki so del mednarodne koalicije proti IS v Iraku in Siriji. Na seznamu je tudi Slovenija. Ob tem so poudarili, da pri koaliciji proti IS ne gre le za vojaške operacije, ampak druge dimenzije boja. To so pomoč partnerjem na terenu, zaustavljanje dotoka teroristov in financ,

pomoč pri humanitarni krizi in odvzem legitimnosti sovražni ideologiji IS.

Na koalicijskem seznamu so tudi EU, zveza Nato, Albanija, Avstrija, Nemčija, Francija, Nizozemska, Oman, Združeni arabski emirati, Savdska Arabija, Egipt, Japonska, Litva, Kanada in druge države, med njimi vse nekdanje jugoslovanske republike s Srbijo in Kosovom vred.

Na slovenskem zunanjem ministstvu so pojasnili, da Slovenija še ni sprejela nobene konkretne odločitve glede boja proti IS, se pa vključuje v mednarodna prizadevanja za zaustavitev njenih terorističnih aktivnosti. Na Slovenski policiji so za STA včeraj povedali, da policija skladno s svojimi pristojnostmi in uveljavljenimi dobrimi praksami na področju učinkovitega odkrivanja in preprečevanja grožnje terorizma in z njim povezanih kaznivih dejanj spremlja tudi področje nasilne radikalizacije in novačenja za potrebe terorizma, vendar do zdaj ni prejela prijave oz. zaznala sumov, ki bi kazali na javno spodbujanje ali povečevanje terorizma oz. novačenja ter usposabljanja za teroristične dejavnosti. Prav tako niso zaznali namer posameznikov ali skupin, ki bi načrtovali takšne aktivnosti. Se pa zavedajo tega tveganja, zato bodo tudi v nadaljevanju storili vse, da se takšna namera pravočasno odkrije.

Po poročanju nizozemskih medijev o grožnji napada džihadistov na Evropsko komisijo v Bruslju so na sedežu te institucije danes poostreli varnostne ukrepe, med drugim so okrepili nadzor ob vhodu v stavbo.

Tiskovni predstavnik komisije Jonathan Todd je ob tem poudaril, da niso prejeli nobene informacije o specifični grožnji proti Evropski komisiji in da so v rednih stikih s pristojnimi oblastmi glede vseh varnostnih vprašanj. »Po poročanju medijev smo belgijske oblasti prosili za pojasnila. Potrdile so, da niso seznanjene z nobeno specifično grožnjo proti Evropski komisiji,« je pojasnil. Kljub temu komisija ni imuna na tveganja, zato uveljavlja ustrezne varnostne ukrepe, stalno spremlja razmere in po potrebi uvede tudi dodatne previdnostne ukrepe, je še povedal Todd.

Navedbe, da so nizozemske oblasti potrdile poročanje nizozemskih medijev o grožnji napada na sedež komisije, pa je Todd komentiral z besedami, da so stavbe Evropske komisije v Belgiji in da so za varnost pristojne belgijske oblasti, ki pa so zadržile, da niso seznanjene z nobeno specifično grožnjo proti komisiji.

Da je sedež komisije med morebitnimi tarčami džihadistov, ki se vračajo z

bojišč v Siriji v Evropo, je v soboto poročala nizozemska televizija

NOS ob sklicevanju na neimenovane vire. Belgijske oblasti so potrdile, da so v prizadevanjih za preprečitev napadov džihadistov aretirale dve osebi, niso pa potrdile navedb o grožnjah proti komisiji. Iz Nemčije pa so poročali, da so po vrnitvi iz Sirije v Berlinu v petek aretirali domnevnega pripadnika IS. Osumljen je hudega nasilnega dejanja v tujini, ki ogroža državo. Nemške oblasti ocenjujejo, da je v zadnjih letih v Sirijo in Irak iz Nemčije odpotovalo več kot 400 moških. 130 se jih je že vrnilo v Nemčijo, za 25 pa obstajajo dokazi, da so si v Siriji ali Iraku pridobili izkušnje z bojevanjem.

Turčija je medtem po valu Kurdev, ki so minule dni pobegnili pred napadi Islamske države v Siriji, v nedeljo zaprla večino mejnih prehodov na območju. Odprta ostajata le dva, turško notranje ministrstvo pa bo v prihodnje beležilo vse vstopne v državo. Po zadnjih podatkih vlade je od petka v Turčijo iz Sirije pribežalo 130.000 Kurdev.

Sirski observatorij za človekove pravice s sedežem v Londonu je medtem opozoril, da je 150.000 ljudi zapustilo zgolj mesto Kobane blizu meje s Turčijo, znano tudi pod imenom Ain Al Arab, tretje največje kurdsko mesto v Siriji. (STA)

RIM

Muti ne bo več dirigiral v rimski operi

Riccardo Muti

ANSA

RIM - Italijanski dirigent Riccardo Muti se je sredi finančnih težav in stavk odločil, da ne bo več glavni dirigent Teatro dell'Opera v Rimu, kjer je deloval šest let. »Trenutni pogoji ne zagotavljajo jasnosti, ki je potrebna za uspešne produkcije,« je v pismu, ki so ga objavili italijanski mediji, zapisal maestro. Muti je tako opustil načrtovane uprizoritve Verdijeve opere Aida in Mozartove Figarove svatbe v pravkar začeti sezoni. Triinsedemdesletni dirigent je še poudaril, da se je za to potezo odločil z največjim obžalovanjem ter po dolgem in tehtnem razmisleku.

Muti, ki gotovo sodi med najboljše danes živeče dirigente v mednarodnem merilu in je leta 2005 po skoraj dvajsetih letih odstopil kot glasbeni direktor slovi- te operne hiše La Scala v Milanu, je bil v Rimu leta 2011 doživeljsko imenovan za častnega dirigenta. V Neaplju rojeni glasbenik bo sedaj ohranil le še mesto dirigenta pri Čikaškem simfoničnem orkestru.

Operna hiša v Rimu se nahaja v stavbi iz 19. stoletja v bližini glavne železniške postaje. Hiša, ki so jo v celoti preuredili pod fašističnim diktatorjem Benitom Mussolinijem, je v zadnjih nekaj letih močno okrepila mednarodni ugled. Zadnje čase pa ima rimska opera velike težave s financiranjem, pogosti so tudi spori v vodstvu in stavke, ki so februarja in julija letos privedle do množične odpovedi vstopnic. Tako je prihodnost ustanove postavljena pod vprašaj.

prej do novice

www.primorski.eu

SSG - Včeraj predstavitev sezone in novega umetniškega vodje

Bogata ponudba in posebna pozornost do novih abonementov

Župan Cosolini nagovarja vodstvo gledališča in občinstvo

FOTODAMU@N

TRST - Vsako gledališče se mora boriti za obstoj in ime na zemljevidu evropskih gledališč. Slovensko stalno gledališče mora s kakovostno ponudbo in tesnejšo povezanostjo z lokalno skupnostjo postati posebna, prepoznavna in široko afirmirana gledališka hiša, ki se čim bolj odpira in povezuje s pomembnimi ustanovami doma in v tujini. Za doseg teh ciljev si bo naslednja tri leta prizadeval Eduard Miler, ki se je včeraj na odru tržaškega Kulturnega doma prvič predstavil javnosti v vlogi novega umetniškega koordinatorskega vodje Slovenskega stalnega gledališča.

Včerajšnje predstavitve se je udeležilo veliko ljudi s tržaškim županom Robertom Cosolinijem na čelu. Ta se je gledališkemu vodstvu in sodelavcem zahvalil za tako bogat in kakovosten program, ki je mestu lahko v ponos. Izrazil je tudi zadovoljstvo, da je novi ministrski dekret namenil posebno pozornost manjšinskim gledališčem in SSG de facto vključil med gledališča relevantnega kulturnega interesa (TRIC). Prisotne sta pozdravila tudi pokrajinska odbornica Roberta Tarlao in predsednik Slovenske kulturno-gospodarske zveze Rudi Pavšič, prisotni pa so bili tudi poslanka Tamara Blažina, deželni svetnik Stefano Ukmar, vodstva tržaških gledaliških hiš in čedajškega Mittelfesta.

Sicer pa je bil včerajšnji dogodek predvsem priložnost za predstavitev gledališke sezone. Kot je uvodoma spomnila predsednica upravnega sveta Breda Pahor, je letošnje abonmajske ponudbo izoblikovala prejšnja umetniška vodja Diana Koloini in jo julija tudi predstavila javnosti. Eduard Miler je izpostavil, da so v njej tudi tri slovenske prazgodbe, na kar je SSG lahko ponosno. Sezono bo 7. novembra uvedla koprodukcija z ljubljansko Dramo - Mannova Čarobna gora v priredbi Katarine Pejović in režiji Mateje Kolečnik. Nato bo na sporedu večjezična koprodukcija Trst, mesto v vojni, ki bo v režiji Igorja Pisona povezala dva pogleda in dve gledališči (SSG in Rossetti). Domači ansambel se bo pod vodstvom obetavnega mladega režiserja Marka Čeha preizkusil še v Molierovem Amfitrionu. Sebastijan Horvat bo na trža-

ški oder postavil Cankarjeve Hlapce, v katerih bodo nastopili tudi trije mladi obetavni tržaški igralci (Patrizia Jurinčič, Jure Kopušar in Matija Rupel). Za konec pa bodo uprizorili še Obiske, najnovejšo komedijo Vinka Möderndorferja, ki jo bo režiral sam avtor.

Abonenti bodo lahko, kot je že običaj, izbirali tudi med tremi izbirnimi sklopi, organizatorica Valentina Repini in predstavnica za stike z javnostmi Rossana Paliaga pa sta izpostavili nekatere razveseljive novosti. Na primer uvedbo super nedeljskega abonmaja (osnovni+rdeči zbirni sklop z avtobusnim prevozom) in mini abonmaja, s katerim bi radi privabili nove obiskovalce, ki še ne poznajo našega teatra (štiri predstave na izbiro, tako v Trstu kot v Gorici). V duhu boljšega povezovanja tržaških in primorskih gledališč, bodo lahko abonenti SSG obiskovali predstave na sosednjih odrih po znižani ceni. V sodelovanju s Primorskim dnevnikom pa je nastala nova gledališka nagrada, ki jo bo žirija novinarjev podelila »umetniškemu presežku leta«, najlepšo predstavo pa bodo izbrali tudi bralci in gledalci (in se obenem potegovali za nagrado - brezplačni abonma).

Kdor bo svoj abonma vpisal pred 30. septembrom, bo nagrajen z vstopnico za koncert tolkalne skupine STOP, ki spada v bogato ponudbo zunaj abonmaja. V njej bodo po zamisli priznane violinista Črtomirja Šiškoviča gostili tudi nedeljske matinee komorne glasbe. V sodelovanju z deželnim sedežem RAI bodo priredili koncert Tinkare Kovač (kateremu bo sledil žur), na sporedu pa bosta tudi najnovejša projekta Pippa Delbona (Orhideje) in Evalda Flisarja (Komedijski koncu sveta). Decembra bosta Maja Blagović in Jure Ivanušič pričarala večer šansonov in poezije Miroslava Košute.

K prijetnemu vzdušju v tržaškem Kulturnem domu bo skušal prispevati tudi nov upravitelj gledališkega bara David Stepančič, k razpoznavnosti SSG pa posrečena grafična podoba, ki je delo fotografa Luce Quaie in studia Sintesi. (pd)

SSG - Umetniški vodja Eduard Miler Plačujejo nas, da delamo visoko umetnost

TRST - Eduard Miler pravi, da ne rad besediči, ampak raje kreira. Prihodnja tri leta bo skušal kreirati obraz in duh Slovenskega stalnega gledališča. Umetniški koordinator in vodja bo sprva speljal sezono, ki jo je pod geslom Krožna pot naprej začrtala njegova predhodnica Diana Koloini. Medtem pa želi natančneje spoznati gledališče in dodobra razumeti, kateri koraki so najnujnejši. Že danes pa ve, kakšno gledališče želi: kakovostno, prepoznavno, afirmirano in odprto. SSG naj postane kulturni komunikacijski prostor, ki bo tesno povezan z lokalno skupnostjo, v prvi vrsti s kulturnimi institucijami v Trstu in okolici, je dejal med včerajšnjo predstavitvijo. Gledališče naj bo odprto do sosedov, Hrvatov, Avstrijcev, Italijanov, pa tudi narodov, ki so pribežali v Trst. Sama hiša in ulica, v kateri biva, se morata odpreti, odprtost pa preko večjezičnih projektov vodi tudi do evropskih institucij. Gledališče je treba popolnoma na novo definirati, pravi Miler, saj ni samo slovensko, temveč evropsko.

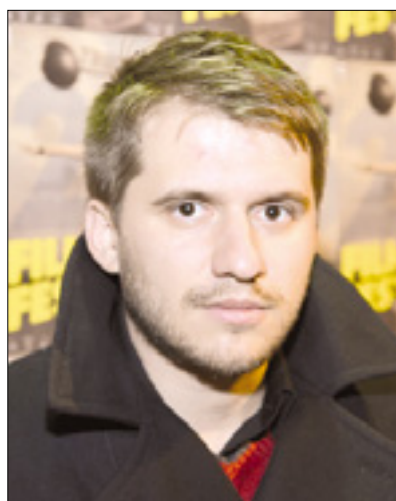
V Ljubljani rojeni (1950) igralec, režiser in umetniški vodja, ki je veliko delal v tujini, je napovedal, da se bo zavezal za ojačenje igralskega ansambla, pri čemer upa, da bodo s pomočjo nove slovenske kulturne ministrice dobili model, po katerem bi mladi igralci našli spet pot do tržaškega teatra. Z večjim ansamblom bo možno govoriti tudi o večjih projektih, vsaj tako velikih kot

bo na primer letos predstava Hlapci.

Novi umetniški vodja cilja predvsem na visoko umetniško raven gledališke produkcije. Naše poslanstvo je, da delamo visoko umetnost, zato nas davkoplačevalci tudi plačujejo. Gledališče po njegovi oceni ni, kot recimo komercialna televizija, za vsakogar. Prav tako meni, da gledališča ne moreš obiskovati pod prisilo.

Miler ve, da ima ambiciozne cilje in da so časi, v katerih jih želi uresničiti, zelo negotovi. Iz osebne izkušnje pa tudi ve, da se visoko zastavljeni cilji in želja po visoki kakovosti velikokrat obrestujejo. »In prav to bo gonilo pri mojem delu,« je obljubil na včerajšnji predstavitveni konferenci. (pd)

Režiser Rok Bičič

ARHIV

RIM - Film Roka Bičiča Razredni sovražnik bo 9. oktobra začel svojo pot po italijanskih kinematografih. Distributer filma za Italijo je Tucker film, ki bo Bičiča in njegov film predstavil na tiskovni konferenci 1. oktobra v Rimu. V napovedi tiskovne konference Bičiča predstavljajo kot enega najpomembnejših predstavnikov mladega evropskega filma. Rok Bičič bo tudi sodeloval na predstavitvi »italijanske turnee« in se udeležil premier v nekaterih kinematografih. Pri Tucker filmu še navajajo, da je Razredni sovražnik prvi slovenski film po letu 2005, ki ga bodo predvajali v italijanskih kinematografih.

FILM - Predstavitev Bičkovega Razrednega sovražnika 1. oktobra v Rimu

Class Enemy v italijanskih kinih

Roka Bičiča italijanski distributer predstavlja kot enega najvidnejših predstavnikov mladega evropskega filma - Nagrada na Madžarskem

Bičičov film pa je na 11. mednarodnem filmskem festivalu Jameson CineFest v Miskolcu, kjer je bila v soboto zvečer madžarska premiera filma, prejel glavno nagrado festivala - nagrado Emeric Pressburger, ki jo podeljuje devetlanska mednarodna festivalska žirija, so sporočili iz Triglav filma. Razredni sovražnik, prvenec režiserja Roka Bičiča, je v Miskolcu prejel še nagrado FICC, ki jo podeljuje posebna tričlanska žirija FICC.

Glavna festivalska nagrada je poimenovana po madžarsko-angleškem scenaristu, režiserju in producentu Emericu Pressburgerju (1902-1988), ki se je kot Imre Jozsef Pressburger rodil prav v Miskolcu na severovzhodu Madžarske. Festival v tem mestu, v izvirniku CineFest Miskolci Nemzetközi Filmfesztival, je letos potekal od 12. do 21. septembra.

Razredni sovražnik je nastal v produkciji Triglav filma. V glavnih vlogah nastopajo Igor Samobor in devet srednješolcev: Voranc Boh, Jan Zupancič, Daša Cupevski, Doroteja Nadrah, Špela Novak, Pia Korbar, Dan Mrevlje, Jan Vrhov-

Prizor iz Bičkovega filma Razredni sovražnik

ARHIV

nik in Kangjiong Qiu. V stranskih vlogah nastopajo še Nataša Barbara Gračner, Tjaša Železnik, Maša Derganc in Robert Prebil.

Scenarij za film so po resničnih dogodkih napisali Nejc Gazvoda, Bičič in Janez Lapajne. Zgodbo iz filma je Bičič doživel kot srednješolec, ko je dijakinja zaključnega letnika naredila samomor.

Temu je sledil upor njenih sošolcev proti šolskemu sistemu in profesorjem.

Bičičov Razredni sovražnik, ki je pot v slovenskih kinematografih začel pred letom dni, je od premiere prejel že več domačih in tujih filmskih nagrad.

Med drugim je lani na Beneškem filmskem festivalu prejel nagrado filmskih kritikov, Vesno za najboljši celovečerec le-

ta 2013, na festivalu Premiers Plans v francoskem Angersu v konkurenci šestih celovečernih prvenecov pa nagrado občinstva za evropski celovečerec. Pretekli mesec je Bičičov film prejel glavno nagrado na 8. filmskem festivalu petih jezer v nemškem Gilchingu, pred dnevi pa še dve nagradi na 7. mednarodnem festivalu filmske režije (LIFFE) v Leskovcu v Srbiji.

NADIŠKE DOLINE - Od te sobote do 8. decembra tradicionalna enogastronomska prireditve

Ob koncih tedna spet vabijo na kosilo v Benečijo

NADIŠKE DOLINE - Batuda, bleki, buje, jabolka vrste Seuka, štakanje, žganci, žličnjaki. To so nekatere izmed tipičnih in tradicionalnih, s krajevnimi proizvodi pripravljenih jedi, ki jih po (relativno) nizkih cenah - od 22 do 25 evrov - nudijo v okviru prireditve Vabilo na kosilo, ki obenem omogoča tudi odkrivanje teritorija in kulture, ki sta še danes premalo poznana. Tudi letos šestnajst gostiln iz Nadiških dolin, od Kolovrata do Spesse, vsak vikend od te sobote do 8. decembra vabi na kosilo in vsem gostom ponuja posebne in bogate »beneške« jedilnike.

Enogastronomska prireditve Vabilo na kosilo se je iz leta v leto močno širila. Povečalo se je tako število obiskovalcev kot število gostiln, ki sodelujejo pri tej pobudi. Letos lahko beneške jedilnike okusite v naslednjih gostilnah: Alla Trota (Špehnje - Podbonesec), Gastaldia D'Antro (Landar - Podbonesec), Le Querce (Špeter), Alla Cascata (Hlodič - Grmek), Alla

Posta (Hlodič - Grmek), Ai Colli di Spessa (Spessa), Al Giro di Boa (Most), All'Antica (Kras - Podbonesec), Al Vescovo (Podbonesec), Da Na.ti (Ošnje - Podutana), Da Walter (Utana - Podutana), La Casa delle Rondini (Duge - Srednje), Monte del Re (Klenje - Špeter), Rifugio Solarie (Solarje - Dreka), Al Colovrat (Breg - Dreka), Stara Baba (Klenje - Špeter).

Prireditve organizirata društvo »Invito (Vabilo)« in združenje Pro loco Nediške doline. V okviru projekta so program že drugo leto zapored obogatili z raznimi pohodi po najbolj značilnih krajih Nadiških dolin. Gre za kulturne pohode, ki so letos večinoma povezani s stoletnico začetka prve svetovne vojne, saj je bilo to tragično obdobje za ta prostor in beneške ljudi, ki so se znašli v prvi vrsti na Soški fronti.

Podrobnejše informacije so na razpolago na spletni strani www.invito-pranzo.it (NM)

Letošnje Vabilo na kosilo se bo uradno začelo to soboto

Na Dunaju od jutri razstava »Oglej križišče rimskega cesarstva«

DUNAJ - V avstrijski prestolnici bodo jutri v Palači Sternberg odprli razstavo »Oglej križišče rimskega cesarstva«, ki jo organizira združenje Mitteleuropa. Razstava predstavlja zanimivo potovanje skozi čas. Istočasno z odprtjem razstave so ob 2000-letnici njegove smrti pripravili tudi evropski posvet o cesarju Avgustu.

Na zagrebškem sodišču zasegli več tisoč nevarnih predmetov

ZAGREB - Na vходу v zagrebško občinsko sodišče so pravosodni policisti v preteklih treh letih pregledali nekaj manj kot 940.000 ljudi. Pri tem so zasegli več kot 1000 pištol in 1400 nožev, pa tudi več kot 2400 škarij, 600 solzivcev in 1800 električnih paralizatorjev, je včeraj sporočila predsednica sodišča Mirela Mijoč. Pravosodni policisti so morali poleg tega najmanj 1128-krat zahtevati posredovanje policistov, je dodala Mijočeva.

PRIREDITVE - Na Trbiškem od 16. do 19. oktobra

Ein Prosit stavi na pestrost in kakovost

Letošnja prireditve so predstavili včeraj v Vidmu

TRBIŽ - Na letošnjem Ein Prosit, ki bo že 16. po vrsti, se bo od 16. do 19. oktobra med Naborjetom in Trbižem zvrstilo približno 90 najrazličnejših kulinarčnih dogodkov; veliko bo večerij, vodenih degustacij, razstav s pokušinami, delavnice okusov in srečanj o gastronomiji ter enologiji. Skupna nit vseh dogodkov pa je promocija tipičnih proizvodov iz Furlanije-Juljske krajine, v prvi vrsti vin, še posebej pa kulinarčnih dobrot trbiškega območja.

Ein Prosit so včeraj v Vidmu predstavili deželni odbor za proizvodne dejavnosti Sergio Bolzonello in predstavniki konzorcija za turistično promocijo Trbiškega. Odbornik je poudaril predvsem kakovost prireditve in profesionalnost vseh, ki se z njo ukvarjajo. »Prav kakovost je tisto, kar mora biti vodilo takih prireditve. In Ein Prosit je nedvomno glede tega na pravi poti. Kakovost se vedno izplača in to še posebej velja za območje, kot je Trbiško,« je poudaril Bolzonello in dodal, da sta gastronomija in enologija lahko prava motorja, ki s kakovostnimi krajevnimi proizvodi predstavljata dodano vrednost.

Da je kakovost glavni cilj prireditve sta potrdila tudi predsednik turističnega konzorcija Trbiža in Neveškega sedla Gabriele Massarutto in duša prireditve Claudio Tognoni.

LIGNANO Ponoči kradli, podnevi počivali na plaži

VIDEM - Ponoči so kradli po trgovinah in parfumerijah celotnega Triveneta, podnevi pa so poležavali na plaži v Lignanu. In prav tam so karabinjerji in policisti 17. septembra aretirali pet mladih Moldavcev, starih od 22 do 24 let. Svoj »sedež« je tatinska tolpa imela v najetem stanovanju v Lignanu. Karabinjerji in policisti so odkrili, da so Moldavci 12. in 15. septembra kradli v Vidmu, 16. so bili »na delu« v Emisferu v Tržiču, v noči na 17. september pa v neki parfumeriji v Moglianu Venetu. V povprečju jim je vsaka tatvina prinesla približno 30 tisoč evrov, kar 75 tisoč evrov pa je znašala vrednost nakradenega blaga v Tržiču.

Preiskovalci so zaplenili tudi del ukradenega blaga, medtem ko domnevajo, da je preostali »plen« že nekje na tujem.

DEŽELA - Koprski imam Mustafić pri Gabrovcu

Iščejo zemljišče za gradnjo islamskega centra v Trstu

TRST - Podpredsednik deželnega sveta Furlanije-Juljske krajine Igor Gabrovec je včeraj na uradni obisk sprejel imama koprške islamske skupnosti Nevresa Mustafića, ki sta ga spremljala Šemso Osmanović in Nader Akkad, ki sta predstavljala tržaško islamsko skupnost. Že pred nekaj meseci je bil na obisku v deželnem svetu mufti Nedžad Grabus iz Ljubljane, ki se je zavzel za vzpostavitev dialoga za boljše medsebojno poznavanje kultur in religij, ki so že stoletja prisotne v Trstu in celotnem čezmejnem prostoru.

Predstavniki islamske skupnosti so izrazili željo, da bi javne ustanove pomagale najti ustrezen prostor v Trstu, na katerem bi zgradili večnamenski verski i kulturni

islamski center. Gabrovec pa je govoril o pomenu medkulturnega in medverskega dialoga, ki naj zbliža različne ljudi, ki jih drži skupna želja po miru in sožitju ter ustvarjanju boljše prihodnosti na območju, ki je bilo od nekdaj križišče različnih narodov, jezikov in kultur.

Igor Gabrovec (desno) s predstavniki islamske skupnosti

TRST - Na konferenci o negativnem trendu v Italiji in FJK

Vse več otrok s kariesom

Deželna sekcija italijanskega združenja zobozdravnikov opozarja na slabo higieno in nezdravo prehrano

TRST - Tudi v Furlaniji-Juljski krajini se je v zadnjih petih letih število primerov kariesa med predšolskimi in osnovnošolskimi otroki povečalo za 15 odstotkov; podoben podatek velja za Italijo, medtem ko je evropski trend bistveno boljši. Vzrok za to so slabe higienske in prehranske navade. Podatki izhajajo s konference o otroškem zobozdravstvu na četrtem pomolu v Trstu, na kateri je konec tedna sodelovalo 250 zdravnikov, pediatrov, zobozdravnikov, zobnih higienikov, bolničarjev in študentov iz Furlanije-Juljske krajine, priredila pa jo je deželna sekcija italijanskega združenja zobozdravnikov (AIO).

Dejavniki, ki povzročajo zobno gnilobo, so sladke pijače, slaba prehrana ter slaba zobna higiena, mnogo mamic pa menda miri svoje otroke z dudo s »sladkim dodatkom« - medom ali sladkorjem. Strokovnjaki svetujejo staršem, naj otrokom umivajo zobe trikrat dnevno, odkar se pojavi prvi zobek. Otroci naj opravijo prvi zobozdravniški pregled pri poltretjem ali treh letih starosti, nadaljnji pregledi pa naj se vrstijo vsakih 6 do 12 mesecev. Cilj Svetovne zdravstvene organizacije (WHO) je zmanjšati svetovni delež petletnih in šestletnih otrok s kariesom na 10 odstotkov do leta 2020.

SLOVENIJA - Na oktobrskih lokalnih volitvah v Pomurju in Slovenski Istri

Za občinske svetnike narodnih skupnosti nad 30 kandidatov

KOPER - Na lokalnih volitvah bodo v štirih občinah Slovenske Istre in petih občinah v Pomurju izbirali tudi občinske svetnike, predstavnike italijanske oz. madžarske narodne skupnosti. Za skupno devet svetniških sedežev za predstavnike italijanske manjšine se bo potegovalo 16 kandidatov, prav toliko jih kandidira za sedem mandatov madžarske manjšine.

Madžarska narodna skupnost je s svojimi predstavniki zastopana v občinskih svetih v Lendavi, Šalovcih, Hodošu, Dobrovniku in Moravskih Toplicah. V tej občini se bo za dva svetniška mandata potegovalo največ kandidatov, in sicer šest. Tudi v Lendavi ima madžarska narodna skupnost dva občinska svetnika, za ti mesti se poteguje pet kandidatov, v ostalih občinah pa predstavnikom narodnosti pripada po en mandat. V Šalovcih in Hodošu bodo manjšinski volivci izbirali med dvema kandidatom, v Dobrovniku pa je kandidat zgolj eden.

Italijanska narodna skupnost bo letos prvič zastopana v štirih občinah, saj bo dobila občinskega svetnika tudi v novi občini Ankaran, kjer se za to mesto potegujeta dva kandidata. V Kopru in Piranu, kjer manjšini pripadajo po tri svetniška mesta, je enako število kandidatov - po pet. V Izoli se bodo za dva manjšinska sedeža

Ankaran bo odslej občina

potegovali štirje kandidati. Poleg tega se bo na različnih listah za članstvo v posameznih samoupravnih narodnih skupnostih potegovalo po 18 kandidatov v Kopru in Izoli. V Piranu je kandidat kar 19, v Ankaranu pa devet.

Podatki koprške posebne občinske volilne komisi-

je kažejo, da je zanimanje za te kandidature v največji obalni občini naraslo. Na zadnjih lokalnih volitvah so bili štirje kandidati za občinski svet, leta 2006 pa jih je bilo pet. Bolj izrazito je naraslo število kandidatov za devet mest v koprski samoupravni narodni skupnosti, saj je bilo na zadnjih dveh volitvah kandidatov 12 oz. 11. Podatki so zgovorni tudi ob dejstvu, da je v koprski občini registriranih le dobrih 800 volivcev narodne skupnosti.

Tokratna »gneča kandidatov« je prijetno presenčila tudi odgovornega urednika italijanskega programa Radio Capodistria Aljoša Curavića. Kot opozarja, pomen manjšinskih svetnikov ni samo simbolične narave, ampak imajo ti tudi konkretno težo, zlasti pri vprašanih, ki se posebej tičejo manjšine. Pri tem izpostavlja v prvi vrsti vprašanje dvojezičnosti na ozemlju, kjer bi morali manjšinski občinski svetniki po njegovem koncentrirati svoje delovanje. Tudi glede drugih vprašanj, od šolstva do življenja v občini, imajo manjšinski predstavniki po njegovem prepričanju kaj povedati in lahko nakažejo določene rešitve. Obenem tako manjšinski svetniki kot podžupani, predstavniki narodnosti, igrajo pomembno vlogo tudi pri čezmejnem dialogu z bližnjimi občinami v Italiji in Hrvaški Istri.

Prijeli storilca bombnega napada na hišo nekdanje tožilke

LJUBLJANA - Preiskovalci Nacionalnega preiskovalnega urada so v sodelovanju s policisti specialne enote in ljubljanskimi kriminalisti aretirali možkega, ki je osumljen, da je pred tednom dni vrigel ročno bombo na dvorišče stanovanjske hiše nekdanje državne tožilke Jožice Boljte Brus. Gre za 27-letnega soseda tožilke, sicer starega znanca policije, ki mu je že odrejen pripor.

Kriminalisti so po dogodku izvedli številne preiskovalne aktivnosti, osumljenca pa so prijeli v petek, je v večernejši izjavi za javnost pojasnil direktor Uprave kriminalistične policije Marjan Fank. Osumljeni mladenič živi v neposredni bližini tožilkine hiše, policisti pa so ga ovadili zaradi kaznivih dejanj poskusa uboja, povzročitve splošne nevarnosti ter nedovoljene proizvodnje in prometa z orožjem ali eksplozivom. Moški je bil v preteklosti že večkrat obravnavan in obsojen zaradi kaznivih dejanj z znaki nasilja in serije požigov. Z zadnjega prestajanja kazni je prišel tri dni pred samim dogodkom, je včeraj povedal Fank.

V bombnem napadu v večernih urah 15. septembra ni bil poškodovan nihče, nastala je samo gmožna škoda v višini okoli 1000 evrov, poškodovano je bilo pročelje tožilkine hiše in pa sosedove ter vozilo, parkirano na dvorišču. Bombo je storilec namreč odvrzel neposredno ob vhodu v hišo.

Drava naplavila truplo novorojenčka

PTUJ - Reka Drava je včeraj popoldne pri jezu v Markovcih naplavila otroško truplo. Na kraj so bili takoj poslani policisti, ki so ugotovili, da so delavci pri rutinskem čiščenju v reki Dravi našli truplo novorojenčka, so sporočili s Policijske uprave (PU) Maribor. Kot je povedal tiskovni predstavnik PU Maribor Miran Šadl, so policisti doslej ugotovili, da je bilo truplo v vodi že nekaj časa, našli pa so ga na rešetkah, ki zagotavljajo vodo v staro strugo Drave. Od kod in kdaj je prišlo truplo v vodo, bo pokazala kriminalistična preiskava, je dodal Šadl.

V sklopu preiskave bodo opravili tudi obdukcijo, dodatne težave pri identifikaciji in preiskavi pa bo kriminalistom povzročilo dejstvo, da gre za novorojenčka, ki ni bil prijavljen kot pogrešan. Ker gre šele za začetek preiskave, za zdaj še nikogar ne povezujejo s tem dejanjem, prehitro je govoriti tudi o morebitnem detomoru.

TERSKA DOLINA - V nedeljo se je prevrnil med Bardom in Zavarhom

Avtobus s pokvarjenimi zavorami?

Šofer preprečil hujše posledice, na avtobusu 50 otrok - Dvanajst lažje poškodovanih prepeljali v videmsko bolnišnico

BARDO - Do nedeljske nesreče v Terski dolini, kjer se je prevrnil avtobus s 50 otroki, je morda prišlo zaradi pokvarjenih zavor. Avtobus podjetja Auriga iz Benetk, s katerim se je skupina iz glavnega mesta Veneta odpravila na izlet, se je okrog 18. ure prevrnil na cesti med Bardom in Zavarhom. Dvanajst ljudi so odpeljali v videmsko bolnišnico, k sreči se nihče ni huje poškodoval. Šofer avtobusa je s spretnim manevrom preprečil hujše posledice (po besedah navzočih je ravnal pravilno), včeraj pa se je vrnil na kraj nesreče, od koder so po enem dnevu odpeljali avtobus. Med potniki je bil med drugim tudi njegov sin.

Državno tožilstvo je odredilo zaseg vozila in uvedlo preiskavo zaradi suma nenamerne povzročitve poškodb. Avtobus je pred kratkim prestal tehnični pregled, v prihodnjih dneh pa bo tožilstvo verjetno naročilo pregled zavornega sistema. Šofer je povedal karabinerjem, da je med vožnjo izgubil nadzor nad vozilom, zavore naj bi popolnoma odpovedale.

Avtobus so odpeljali šele včeraj

KRF - Šlo naj bi za človeško napako

Trajekt trčil ob čer, preiskavi v Grčiji in Italiji

KRF - V Grčiji in Italiji so uvedli vzporedni preiskavi o nesreči trajekta Eurolink družbe Minoan Lines pred obalo Krfa. V noči med soboto in nedeljo je potnik trajekta skupine Grimaldi, ki je plul iz Igoumenitse proti Anconini (ter nato Trstu), med 2. in 3. uro prebudil strašanski hrup, ko je trajekt zaplul na plitvo morje ter trčil ob čer. Trčenje je povzročilo veliko preplaha, k sreči pa med 797 potniki ni bilo poškodovanih. Evakuacija ni bila potrebna, rešilnih čolnov niso uporabili: trajekt se je sprva obračal okoli svoje osi, nato pa ga je kapitanu uspelo zadržati ter zapluti do najbližjega pristanišča v Kerkyri.

Po včerajšnjih nepotrjenih novicah naj bi grške oblasti kapitanu in enemu od njegovih sode-

lavcev začasno odvzele prostost, da bi ju zaslila in zatem odločile, kaj narediti. Obstaja utemeljen sum, da je do nesreče prišlo zaradi človeške napake. Morda se je trajekt v dokaj ozkem plovnem kanalu skušal izogniti drugi ladji, nove koordinate pa so bile verjetno napačne. Trajekt je zaplul v plitvo morje in zadel čer. Italijansko preiskavo so uvedli pri ladijskem registru RINA, saj je trajekt registriran v Palermu.

Turiste, med katerimi je bilo tudi več ljudi iz Furlanije-Juljske krajine, so naposled vkrcali na trajekt Cruise Olympia, ki je odplula iz Patrassa. V Anconi so jo pričakovali včeraj ob 17. uri, en dan po predvidenem prihodu trajekta Eurolink. V Anconi naj bi se vkrcalo 60 potnikov, namenjenih v Trst.

PISMA BRALCEV

Potvarjanje zgodovine

20. septembra sem na 8. strani prebral aktualno pismo občinskega svetnika Iztoka Furlanića. S Furlanićem se dobesečno strinjam. Našim cenjenim bralcem, ki so to branje prezrli ali zaradi drugih poslov preskočili, predlagam, da pismo preberejo.

Edvin Švab

Trst in Slovenci

Ne vem, ali naj netočne navedbe v spletnem članku »Trst in Slovenci« (21.9.2014, 07:59) pripišem časnikarjem ali zgodovinarjem. Vsekakor leta 1848 ni bilo popisa prebivalstva po jeziku. Leta 1842 je občinska uprava ocenila koliko prebivalcev uporablja v družini posamezni jezik in ocenili so, da je govorilo grško 1.000 prebivalcev, nemško 8.000, slovansko 21.000 in italijansko 53.000. Te podatke je Pietro Kandler objavil 12. avgusta 1848. Prvo državno poizvedbo o jezikovni pripadnosti prebivalstva Avstrijskega cesarstva je iz-

vedel z anketo leta 1846 vodja državne statistične službe Carl Czoernig.

Carlo Schiffrer je leta 1946 navedel za Trst (La Venezia Giulia, str. 42) sledeče podatke: 8.470 Nemcev, 25.300 Slovanov, 46.500 Italijanov. Ker je Czoernig na etnografski karti iz leta 1856 razlikoval Slovence in Hrvate, je verjetno kje tudi podatek koliko tržaških Slovanov je bilo slovenskega jezika. Prostovoljna asimilacija se je v bistvu končala leta 1848. Ministrski odlok št. 5692 z dne 2. septembra 1848 je določil, da je v osnovni šoli učni jezik materni jezik učencev. Toda tržaška občinska uprava se je poživžgala na državni predpis. Občinska uprava je že 26. septembra sklenila, da bo pouk na osnovnih šolah v mestu izključno v italijanskem jeziku. Odvetnik Nicolò De Rin je trdil, da eno samo mesto ne more imeti dveh ali celo treh maternih jezikov in to tezo je upravni organ 18. decembra 1848 dokončno potrdil. V javnih osnovnih šolah v mestu slovenski jezik ni bil učni jezik vse do leta 1945 ali 97 let.

Obvezno šolanje v jeziku, ki ni materni jezik učencev, je fašistično početje, kot je bilo razumeti videmskega župana na spominski svečanosti v Bazovici 7. septembra 2014. Da je šlo za fašizem (delovanje) pred fašizmom (ime - »ante litteram« bi rekli učeno), je povedal leta 1929 Giulio Cesari v knjigi »Sessant'anni di vita italiana 1869-1929«. Ko piše o tržaških garibaldincih, ki so kot škvadristi napadali Slovence, pravi »i fascisti di quel tempo« in jih hvali, ker »continuavano a terrorizzare la polizia austriaca«.

Samo Pahor

OBČINA TRST - Seja občinskega sveta

Plošča v spomin na bazoviške junake Almirante brez ulice

Tržaški občinski svet je na sinočnji seji izglasoval resolucijo svetnika Marina Sossija iz stranke Svoboda, ekologija, levica, ki župana in predsednika občinskega sveta obvezuje, da postavi ploščo v spomin na bazoviške junake, pred tem pa zavrnil resolucijo svetnika Claudia Giacomellija iz mešane skupine o poimenovanju ene od ulic po Giorgiu Almiranteju.

Resolucijo o spominski plošči za bazoviške junake je občinski svet izglasoval z 20 glasovi iz vrst levosredinske večine in dvema glasovoma proti, medtem ko dva svetnika nista glasovala, večji del desnorsredinske opozicije pa je zapustil dvorano. Besedilo je predstavil načelnik SEL Marino Sossi, ki je spomnil, da so v preteklosti tako levi kot desni župani vedno počastili spomin na bazoviške junake, katerih žrtev predstavlja prvo manifestacijo boja proti fašizmu tako v Italiji kot v Evropi. Nasproten glas je v imenu Gibanja petih zvezd napovedal svetnik Stefano Patuanelli, ki je dejal, da so dejanja bazoviških junakov bila na meji med mučeništvom in terorizmom, sama resolucija pa je bolj odgovor na druga besedila.

Posegel je tudi sam župan Roberto Cosolini, ki je predlagal vključitev spomenika bazoviškim junakom v nekakšno zgodovinsko pot spomina na tragedije 20. stoletja, kjer bi se spomnili tudi drugih datumov, npr. tudi 12. junija 1945, ko je jugoslovanska vojska zapustila Trst. Cosolini je namreč prepričan, da je potrebno osvojiti misel, da spomin ne more postati sredstvo političnega boja, drugače ne bo prišlo do sprave. Županove besede so žele odobranje pri Maurizioju Ferrari (Neodvisna občanska lista), Paulu Rovisu (Ljudstvo svobode) in Patricku Karlenu (Občani za Trst), niso pa prepričale Sossija in tako so svetniki prešli na glasovanje, pri čemer je svetnik Alessandro Carmi v imenu Demokratske stranke

kljub strinjanju z županom napovedal podporo resoluciji, ki je bila na koncu kot že rečeno tudi izglasovana.

Povsem drugačno usodo pa je doživela resolucija svetnika Giacomellija o poimenovanju ulice, trga ali parka po nekdanjem voditelju neofašistične stranke MSI Giorgiu Almiranteju, ki jo je občinski svet zavrnil s 25 glasovi proti, medtem ko jo je enajst svetnikov podprlo, dva pa nista glasovala. Giacomelli, ki politično pripada stranki Fratelli d'Italia, je resolucijo označil kot znamenje, da določene delitve nimajo smisla, saj gre tu za priznanje veličine nekega človeka, ki je med drugim tudi prispeval k temu, da je pomemben del prebivalstva sprejel demokratične institucije. Resolucijo sta podprla Franco Bandelli in Alessia Rosolen iz gibanja Drugi Trst: prvi je opozoril, kako je desnica zelo napredovala pri odnosu do temnih strani zgodovine, druga pa je opozorila, da je v Italiji veliko ljudi pristopilo k fašizmu, poleg tega je bil Almirante tudi občinski svetnik v Trstu, kar pa ni bil npr. Antonio Gramsci, po katerem je poimenovana ena od tržaških ulic. Podporo je izrekel tudi Alfredo Cannataro (Lista Dipiazza).

Nasprotovanje resoluciji pa je izrazil svetnik Paolo Menis (Gibanje petih zvezd), ki je opozoril, kako je bil Almirante svoj čas med podpisniki fašističnega dokumenta o rasnih zakonih, medtem ko je Marino Andolina (Zveza levic) spomnil, kako je vodja MSI v Trstu govoril o »slovanskem bacilu« in zagovarjal požig Narodnega doma ter pomagal enemu od povzročiteljev pokola pri Petovljah. Proti sta bila tudi Marino Sossi (SEL) in načelnik Demokratske stranke Marco Toncelli. Na koncu je bila resolucija zavrnjena, še prej pa je spaval po vodi tudi popravek Maurizioja Ferrare, ki je predlagal poimenovanje ulice tako po Almiranteju kot tudi po bivšem tajniku KPI Enricu Berlinguerju.

OBČINA TRST - Cosolini predstavil novega odbornika za kulturo

Tassinari, ko se jabolko zakotali stran od drevesa

Paolo je sin Marina, ki je bil občinski odbornik Liste za Trst

Novi odbornik za kulturo tržaške občine Paolo Tassinari (levo) in župan Roberto Cosolini

FOTODAMJ@N

Jabolko ne pade daleč od drevesa, modruje pregovor. Včasih pa se zgodi, da se sadež nekoliko zakotali stran od jabolane.

Ta primer je pisan na kožo novega tržaškega občinskega odbornika za kulturo Paola Tassinarija.

Ko je včeraj uradno postal odbornik, je stopil po sledi očeta Marina, ki je bil v drugi polovici osemdesetih let preteklega stoletja tržaški občinski odbornik za javna dela. Oče je bil med pobudniki nastanka Liste za Trst, bil je njen aktivni član, postal je tudi deželni svetnik. Pripadal je tržaški desni sredini.

Sin Paolo je na včerajšnji predstavitveni tiskovni konferenci izjavil, da ni vpisan v nobeno stranko, po nazoru pa je blizu levi sredini. Politično se je zakotalil malo stran od očeta ...

Tassinari mlajši (a bliža se šestdeset let ...) in Roberto Cosolini se poznata že nekaj desetletij, je včeraj »razkril« tržaški župan. Poleti, ko je Cosolini iskal osebo, ki bi zamenjala Franca Miracca na čelu odbornišva za kulturo, so se stiki pomnožili, »odločilna« za določitev novega odbornika pa naj bi bila večerja konec julija, med katero je tekla beseda o viziji kulturne prihodnosti mesta.

Tassinari jo je takole predstavil. Trst je mesto kulture, znano v Italiji in tudi drugod po Evropi in po svetu. To njegovo značilnost pa bi morali tako vsedržavno kot tudi mednarodno ovrednotiti, da bi postal še večja kulturna privlačnost. Za to so potrebni novi projekti in predvsem nov način komuniciranja drugim o tem, kar Trst je in predstavlja. Potrebni so torej dialog in stiki z drugimi, da bo mesto

seglo na evropsko obzorje (in tudi v tem razmišljanju se sin v mnogočem razlikuje od očeta ...)

Nov odbornik za kulturo se zave da, da je sredstev za doseg tega cilja zelo malo. Zato jih bo treba smotno izkoristiti. Paolo Tassinari je nakazal prioritete posege: muzej De Henriqueza bo treba dokončati; nekdanja ribarnica bo morala dobiti novo poslanstvo, prav tako že preveč časa čakajoča Palača Carciotti. Ob dopolnitvi obstoječih načrtov bo treba nastaviti nove, vedno v luči odpiranja in sodelovanja. Katere? Tassinari je šele včeraj prevzel vodstvo odbornišva za kulturo; potrebno bo nekaj časa, da bo lahko nastavljal svoj program. Na tem področju je kot mednarodno priznani izvedenec za dizajn strokovnjak. To poklicno strokovnost bo sedaj ponudil mestu za njegovo kulturno rast.

Pred predstavitvijo tisku je Paolo Tassinari prisostvoval svoji prvi seji tržaškega občinskega sveta, po srečanju z novinarji pa ga je že čakal sestanek s predstavniki mestnih gledališč, na katerem je skupaj z županom Cosolinijem ugriznil v jabolko novih določil odloka ministra daria Franceschinija o gledališčih.

Z imenovanjem novega odbornika za kulturo se je Cosolini »odkrižal« vprašanja, ki se je (že nekaj mesecev prej) zastavilo z napovedanim odstopom prejšnjega odbornika Franca Miracca. Njemu se je župan zahvalil za opravljeno delo, predvsem za nekaj letošnjih uspehov (odprtje muzeja De Henriquez, prireditve ob 100-letnici prve svetovne vojne, poletne prireditve ...).

Po kulturi naj bi se Cosolini v kratkem »znebil« tudi športa. Že nekaj časa je odgovoren tudi za ta resor, a sam je včeraj izjavil, da ga bo »najkasneje do konca leta« predal kakemu drugemu odborniku, ker bo moral prihodnje leto poglobiti slediti uresničenju načrtov, ki jih je bil nastavljal v prvih letih županovanja (na primer prostorskega načrta in prometnega načrta). »Prostovoljcev«, ki bi bili v občinskem odboru pripravljeni prevzeti to odgovornost, menda ni. Zato bo moral Cosolini - po vsej verjetnosti - koga od njih »prepričati«, da bo ob dosežanih zadolžitvah skrbel tudi za občinski šport.

M.K.

OBČINA TRST - Prvo vprašanje za novega odbornika

Kaj bo z gledališči?

Odbornik Tassinari in župan Cosolini z vodstvi gledališč o »odloku Franceschini«

Prihodnost tržaških gledališč je bilo prvo vprašanje, s katerim se je - le nekaj ur po uradnem imenovanju - soočil novi tržaški odbornik za kulturo Paolo Tassinari. Skupaj z županom Robertom Cosolinijem se je srečal s predstavniki štirih mestnih gledališč, da bi sprevideli, kaj se piše tržaškimi gledališčem po odobritvi odloka italijanskega ministra za kulturne dobrine Daria Franceschinija, ki naj bi globoko zarezal v tkivo državnih stalnih gledališč.

Na sestanku, ki so se ga med drugim udeležili tudi predsednik Stalnega gledališča Furlanije-Juljske krajine Miloš Budin, predsednica upravnega sveta Slovenskega stalnega gledališča Breda Pahor ter predstavniki Stalnega gledališča La Contrada in zadruge Bonaventura, ki upravlja gledališča Miela, niso ocenili Franceschinijevega odloka. Vzeli so na znanje, da bo odlok vnesel za stalna gledališča cel kup novosti, ki bodo vplivale na bodočnost teh gledališč.

Dežela Furlanija-Juljska krajina se nahaja s svojimi številnimi stalnimi gledališči v poseb-

DESNO MILOŠ
BUDIN, OB NJEM
BREDA PAHOR

nem položaju. Občinski upravitelji in predstavniki teatrov se zavedajo, da bo zelo težko ohraniti štiri stalna gledališča. Udeleženci srečanja so ocenili, da bo treba v prvi vrsti zagotoviti ohranitev delovnih mest v gledališkem sektorju. Zato bo treba v najkrajšem času dobiti primerno rešitev ter jo predlagati rimski vladi.

V zadnjih dneh se je med političnimi silami razširila novica, češ da naj bi - s poenotenjem gledališč - premestili pravni sedež Stalnega gledališča FJK iz Trsta v Videm. Na včerajšnjem sestanku je bila ta možnost zavrnjena.

M.K.

ZDRAVSTVO - V Ulici Tarabochia Na pobudo komunistov drevi javna razprava o zdravstveni reformi

Nova reforma deželnega zdravstva predvideva znižanje števila razpoložljivih ležišč v bolnišnicah, ob sočasnem trajanju blokade razpoložljivih ležišč v domovih za ostarele. Ampak populacija ostarelih stalno narašča. Skupaj z višanjem števila ostarelih narašča tudi pojav obolelih, ki povzročajo razne oblike invalidnosti. Za kljubovanje slednjim sta potrebni stalna zdravniška nega in oskrba, ki jih v t.i. strukturah RSA in v domovih za ostarele (vključno z občinskimi), ki že delujejo ob stalni krniti osebe in ležišč, ne morejo zagotavljati. Večkrat se namreč srečujemo z nesamostojnimi ostarelimi ljudmi nad 65 letom starosti, ki jih pestijo večvrstne kronične patologije: padanje kognitivnih sposobnosti, Alzheimerjeva bolezen, encefalopatije, raznovrstne kardipatije kot posledica srčnih in možganskih kapi, omejena sposobnost samostojnega gibanja, ali pa celo prisotnost bolezni, za zdravljenje katerih je potrebna kompleksna in specialistična oskrba.

Gre za prisotnosti, ki sodijo v zdravniški in bolničarski posel in ki jim ne morejo kljubovati pomočnice in varuške, ki nimajo ustrezne poklicne priprave. Javno zdravstvo, kot ga napoveduje deželna reforma, pa vse to spregleduje, kot da bi bilo podaljšanje življenjske dobe samo nadloga.

O tem bo govor na srečanju, ki ga Stranka komunistične prenov - Evropska levica ter Stranka slovenskih in italijanskih komunistov prirejata danes ob 18.30 na svojem sedežu v Ul. Tarabochia 3 v Trstu.

ŽELEZARNA - Gibanje 5 zvezd zelo kritično do projekta skupine iz Cremona

G5Z: Arvedijev poslovni načrt je zelo pomanjkljiv

Arvedi in sindikati pa naj bi na sedežu tržaške Confindustrie danes sklenili sporazum

Poslovni načrt, ki ga je predstavila skupina Arvedi sindikatom v zvezi z nakupom škedenjske železarne, je zelo pomanjkljiv in nejasen. Sestavlja ga le šest strani, predvidena naložba pa znaša le 10 milijonov evrov v prihodnjih dveh letih (namesto v programskem sporazumu predvidenih 15), ki naj bi jih družba Siderurgica Triestina (ST) namenila izključno za sanacijo onesnaženih območij v železarni. O bonifikacijah v načrtu ni govora, poleg tega bo ostalo na cesti 88 ljudi.

To sta povedala tržaška občinska svetnika Gibanja 5 zvezd Stefano Patuanelli in Paolo Menis včeraj dopoldne na tiskovni konferenci na tržaškem županstvu, ki so se je udeležili tudi predstavniki škedenjskega združenja Nosmog. Poslanec G5Z Aris Prodani in deželni svetnik G5Z Andrea Ussai sta bila zadržana in sta svetnika govorila tudi v njunem imenu.

Gibanje 5 zvezd je izpostavilo silovit pospešek postopka, ki je privedel do skorajšnjega sporazuma med sindikati in družbo Arvedi. Toda v načrtu je po Patuanellovih besedah nekaj narobe, saj »moj sin na osnovni šoli piše boljše«. G5Z ima zato vtis, da Arvedi v resnici odpira pot drugemu vlagatelju oziroma partnerju. Arvedija naj bi dejansko zanimalo le območje železarne na morju (prejšnji teden je tudi posredoval Pristaniški oblasti prošnjo za 30-letno koncesijo), pravi Patuanelli, medtem ko naj bi preostala območja s koksarno vred predal drugim. Skratka, poslovni načrt skupine Arvedi navaja naložbe in ukrepe v prihodnjih dveh letih, a prihodnost ostaja nejasna. »Na kakšni osnovi lahko torej zahtevajo 30-letno koncesijo?«, je vprašal Menis in obsodil »paradoksalno« imenovanje bivšega direktorja železarne Francesca Rosata, ki je obožen proizvajanja strupenih odpadkov, na čelo družbe ST. Svetnika G5Z sta izrazila tudi veliko zaskrbljenost, ker so »pod pretvezo zaščite delovnih mest« ponovno zasenčili vprašanje zračnega onesnaževanja, ki ga že dolgo let povzroča železarna.

Na sedežu tržaške Confindustrie pa bo danes ponovno srečanje, kjer naj bi Arvedi in sindikati dosegli sporazum. Sindikati bodo zahtevali dodatna jamstva glede plač in števil delavcev, ki jih bodo zaposlili. Če je namreč Arvedi napovedal takojšnjo zaposlitev 380 delavcev, bodo zahtevali sindikati zaposlitev 412 ljudi.

A.G.

Pogled na
škodensko
železarno

FOTODAMJ/AN

BANKA ITALIJE - V obtok bo prišel danes

Novi bankovec za 10 evrov bo trpežnejši in težje ponaredljiv

Na tržaškem sedežu Banke Italije so včeraj predstavili novi bankovec za deset evrov iz serije Evropa, ki bo prišel v obtok danes. Italijanska centralna banka je v zadnjih tednih priredila več informativnih srečanj, na katerih so predstavili novi bankovec, za katerega so značilni novi zaščitni elementi in večja trpežnost.

Novi bankovec bo zaradi novih zaščitnih elementov težje ponarediti, njegova življenjska doba pa bo daljša. Zaščitni elementi so reliefni tisk z rahlo izbočenimi črticami ob levem in desnem robu, portret Evrope v vodnem znaku ter simbol evra na varnostni niti. Nova sta tudi hologram z oknom in portretom Evrope ter smaragdno zelena številka, na kateri se ob nagibanju bankovca pojavi svetlobni val; številka poleg tega spreminja barvo iz smaragdno zelene v temno modro. Oba nova bankovca iz serije Evropa, za 5 in 10 evrov, sta prevlečena s posebnim premazom, zaradi katerega sta bolj trpežna.

Novi 10-evrski bankovec; bankovce in kovance skupne evropske valute uporablja 334 milijonov ljudi: 1. januarja letos je v evroobmočje vstopila Latvija, 1. januarja 2015 pa bo kot 19. država na vrsti Litva

Datum umika starih bankovcev iz obtoka še ni določen, napovedan pa bo daleč vnaprej, zagotavljajo pri Banki Italije in Banki Slovenije.

Ministrica Gianninijeva na srečanju SEP v Trstu

Jutri se bodo v Trstu zbrali ministri oz. predstavniki 18 držav članic Srednjeevropske pobude in govorili o medsebojnem sodelovanju na področju znanosti in tehnologije. Italijo bo zastopala ministrica za šolstvo, univerzo in znanstveno raziskovanje Stefania Giannini, ki bo ob tej priložnosti obiskala tudi sinotron Elettra pri Bazovici.

O vračanju klavžarja

Klavžar ali grivasti ibis (znanstveno ime Geronticus eremita) je velika ptica selivka, ki živi v pustih, polpuščavskih in skalnatih okoljih, velikokrat, ne pa vedno, blizu tekočih voda. Že štiri stoletja je ni več v Evropi, zdaj pa jo bodo poskusili spet naseliti na Stari celini. O tem bo govorila dr. Nicoletta Perco jutri ob 18.30 v kavarni S. Marco v Trstu. Srečanje prireja Liga za okolje.

Revija ITS, Trst na CNN in uspešno »čvkanje«

»Dobrodošli v Trstu, malem italijanskem mestu, ki oblikuje garderobo sveta.« Tako se je glasilo nekoliko pompozni naslov triminutnega prispevka o tržaški modni reviji ITS na mednarodnem programu ameriške televizije CNN. Avtor prispevka George Webster je opisal Trst kot »skrivnostno podcenjeno mesto, ki pa slavi po arhitekturi iz habsburških časov, okusnih kavah in Barcolani«. Pohvalne besede za Trst je imela tudi Sophie Brafmain v petminutnem prispevku o reviji ITS v oddaji Telematin na francoskem kanalu France 2. Uradna ključna beseda (hashtag) revije #ITSContest pa se je na Twitterju začasno uvrstila na 9. mesto glavnih svetovnih tem, navaja deželna agencija TurismoFVG.

Zagovorniki STO s prizivom na sodišče v Strasbourg

Svobodni Trst, ki mu predseduje Roberto Giurastante, je proti sebi nenačeljenim razsodbam deželnega upravnega sodišča (DUS) FJK in državnega sveta vložil priziv na Evropsko sodišče za človekove pravice v Strasbourg. DUS je 28. oktobra 2013 zavrnil priziv proti sklicanju deželnih volitev, ki ga je poleg Giurastanteja podpisalo še 56 ljudi. Pritožniki so trdili, da deželnih volitev v tržaški pokrajini ne bi smelo biti, ker Trst ni del Italije in torej niti dežele FJK. Državni svet je 18. marca 2014 potrdil prvostopenjsko razsodbo.

DOLINA - Na zadnji seji občinskega sveta je opozicija »sprožila« vprašanje varnosti

»Manj kraj kot prstov na eni roki«

Tako opoziciji odgovarja kapetan Fabrizio Pinori, vodja poveljstva karabinjerjev iz Milj, ki je pristojno za dolinsko občino

Med zadnjo sejo dolinskega občinskega sveta so nekateri svetniki desnosredinske opozicije ostro napadli krajevna sredstva javnega obveščanja, ker naj ne bi - po njihovem mnenju, seveda - poročala o skokovitem porastu tatvin v stanovanjih na območju dolinske občine. Število kraj naj bi se zadnje čase močno povečalo, zato bi morale tudi sile javnega reda povečati svojo pozornost, da bi zagotovile občanom potrebno varnost, so zahtevali. Eden od svetnikov je - ob spominu na atentat na naftovod Siot izpred več kot 40 leti - celo omenil »džihadistično nevarnost«, ki naj bi v Bližnjega vzhoda pljusnila vse do Doline ...

Župan Sandy Klun je svetnikom opozicije odgovoril, da se je že prvi mesec po izvolitvi srečal s predstavniki sil javnega reda na občinskem območju, tako s karabinjerji iz Doline kot z vodstvom policijskega poveljstva iz Milj, ki je pristojno za območje dolinske občine. Na srečanjih je bil seveda govor predvsem o varnosti. Predstavniki sil javnega reda so v tej zvezi sporočili, da je območje dolinske občine varno in da v občini niso izsledili večjega števila kaznivih dejanj, kot so kraje in tatvine v stanovanjih.

FABRIZIO PINORI

To je včeraj potrdil tudi kapitan Fabrizio Pinori, vodja karabinjerskega poveljstva iz Milj, ki je pristojno za območje dolinske občine.

»V zadnjih mesecih smo zabeležili manj tatvin in kraj kot v začetku poletja,« je pojasnil. »Točnega števila ne morem povedati, ker teh podatkov - iz varnostnih razlogov - ne posredujemo javnosti.« Na izrecno vprašanje pa je vendarle takole pristavil: »Zadnje mesece jih je bilo manj, kot je prstov na eni roki.«

Največ tovrstnih kaznivih dejanj so zabeležili julija. Takrat so bili - predvsem na območju Loga - priča trem tatvinam v stano-

vanjih. Potem jih niso beležili več. »Pomeni, da se je tatinska tolpa po kakem tednu ali dveh preusmerila drugam,« je menil kapitan Pinori.

V vseh primerih ni šlo za huda kriminalna dejanja, kot je bilo na primer tisto pri Briščkih pretekli teden. Največkrat so zlikovci izkoristili trenutno odsotnost lastnikov stanovanj, se pritihovali na dom z vlomom preko oken ali vrat, prebrskali sobe in odnesli manjše količine denarja in dragocenih predmetov. »V primerjavi z dogodki v drugih krajih položaj v dolinski občini ni tako dramatičen,« je ocenil Pinori, in se pri tem spomnil na obdobje izpred nekaj let, ko je vodil karabinjersko poveljstvo v Nabrežini. »Tam je tolpa Albancev iz Veneta ponoči vlomila v več vil in odnesla večje število dragocenosti, a smo jo naposled prijeli,« je zadovoljno ugotovil.

Konec avgusta pa so policisti mobilnih oddelkov iz Trsta in Gorice prijeli hrvaška državljan, ki sta z najetim avtomobilom kradla v Trstu, Miljah, Dolini in Sesljanu ter se nato odpravila na Goriško, kjer pa jima je odklenkalo.

M.K.

PONČANA - Pri Don Boscu

Z macolo nad vozila in vrati telovadnice

Neznanci so v noči na nedeljo poškodovali tri vozila, parkirana v Pončanski ulici pred telovadnico salezijanskega centra Don Bosco. V nedeljo zjutraj je policiste poklicala lastnica avtomobila opel zaifira, na kateri so storili razbili voznikovo okno. Policisti so na prizorišču opazili še poškodovano kombi nissan in avto peugeot 206, oba s po enim razbitim oknom. V peugeotu so storilci pustili macolo, s katero so bili povzročili omenjeno škodo. Pred tem pa so poskusili vlomiti tudi v telovadnico, poškodovali so zadnja vrata. Po vsej verjetnosti gre za dvojico mladih storilcev, navaja tržaška kvestura.

Tatici z »alu torbo« v trgovini Mediaworld

Pri izhodu iz trgovine z električnimi in elektronskimi aparati Mediaworld, v nakupovalnem središču Torri d'Europa, je varnostniku v nedeljo popoldne uspelo zaustaviti tatici. Sumljivo dvojico je v sami trgovini opazila ena od varnostnic, opazila je, da sta ženski med ogledovanjem prodajnih polic spravili nekaj artiklov v usnjeno torbo. Obvestila je sodelavca pri izhodu in slednji je preprečil, da bi storilki pobegnili s plenom. Varnostnik je poklical policijo, ki je dvojico naposled kazensko ovadila zaradi tatvine v oteževalnih okoliščinah. Šlo je za slovenski državljan, ena je stara 37 let, druga pa mladoletna. Ukradeni artikli so vredni okrog 50 evrov, torba pa je bila opremljena z aluminijasto folijo, ki ščiti blago pred senzori alarmnih naprav.

DOLINA - Bogata razstava starega orodja v okviru dni kulturne dediščine

Dijaki ovrednotili dediščino

Vile, srpi, kladiva, sekire, motike, žage, mlinčki in pražilniki za kavo, dleta, kavliji, ribežni in likalniki na oglje oz. žerjavico: vse omenjeno - skupno več kot petdeset kosov starega kmečkega, gospodinjanskega in obrtniškega orodja - je na ogled v Galeriji Torkla v Dolini, kjer je preteklo soboto zaživela razstava Drobci iz materialne kulturne dediščine v občini Dolina, pobuda, ki se - edina zunaj meja Republike Slovenije - uokvirja v niz Dediščina gre v šole ter Dneve evropske kulturne dediščine in projekt Teden kulturne dediščine, ki ga prireja Zavod za kulturno dediščino Slovenije in Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije, namenjena pa je prikazu bogate kulturne dediščine, ki jo premorejo v dolinski občini.

Avtorji razstave so dijaki 2.a razreda Nižje srednje šole Simona Gregorčiča, ki se je v sklopu Večstopenske šole Josipa Pangercarja že lani vključila v projekt Teden evropske kulturne dediščine. Dijaki so pod mentorstvom prof. Borisa Pangercarja začeli zbirati stara orodja, ki so ga ohranili njihovi starši, nonoti in pranoti in

izkazalo se je, da je tovrstnega orodja po domovih shranjenega še veliko. Razstavi je svoje pokroviteljstvo dala Občina Dolina, k sodelovanju pa je pristopilo tudi domače SKD Valentin Vodnik, v prostorih katerega je tudi steklo sobotno odprtje razstave, na katerem je ob ravnatelji večstopenske šole Fiorelli Benčič in mentorju prof. Pangercu spregovorila tudi koordinatorka Dni evropske kulturne dediščine Nataša Gorenc iz Zavoda za kulturno dediščino Slovenije, medtem ko so program oblikovali dijaki šole Gregorčič z branjem pregovorov o delu, pevcu MoPZ Valentin Vodnik ter člani dolinske Majence ter Fantovske iz Boljunca z obrednimi pesmimi, ki se jih poje ob postavljanju majev, in Ženska pevska skupina Stu ledi z ljudskimi pesmimi s Tržaškega.

Razstava bo na ogled do 3. oktobra, in sicer od ponedeljka do petka v dopoldanskem času po dogovoru z ravnateljstvom večstopenske šole Pangerc (telefon 040-228132), popoldne pa s sledečim urnikom: od jutri do nedelje ter 29. septembra, 1. in 3. oktobra od 17. do 19. ure.

Med najzanimivejšimi eksponati so stari likalniki na oglje

FOTODAMJ@N

Dvodnevno srečanje o statistiki in informiranju

»Big data, open data, statistical data. Od kakovosti podatkov do kakovosti statistične informacije« je naslov državnega posveta statističnega združenja italijanskih občin (USCI). Sodelovali bodo številni izvedenci, po oceni tržaške podžupanje Fabiane Martini je to zelo aktualna tema, saj »kdor dobro pozna realnost, tudi s pomočjo statističnih podatkov, se bolje odziva na zahteve občanov«. Odprtje bo v četrtek ob 14.30 v dvorani tržaškega občinskega sveta s pozdravoma župana Roberta Cosolinija in generalne direktorice zavoda ISTAT Linde Laure Sabbatini. Petkov del posveta se bo v isti dvorani začel ob 9. uri, nastopilo bo več predstavnikov ISTAT in drugih ustanov.

Novo šolsko leto pri Skladu Mitja Čuk

Tudi pri Skladu Mitja Čuk stopajo s polno paro v novo šolsko leto, ki bo tako kot preteklo zaznamovano s celo vrsto zanimivih pobud in tečajev. Večdoželjni in radovedneži bodo lahko izbirali med obiskovanjem tečaja slovenščine - tako za negovorce, kot tudi začetnega oz. nadaljevalnega, španščine ali pa angleščine, ki je namenjen osnovnošolcem, srednješolcem, višješolcem in pa odraslim nasploh. Pri Skladu so letos prvič pomislili tudi na najmlajše, se pravi na malčke iz vrta oz. 1. ter 2. razreda osnovne šole, za katere so poskrbeli za poseben tečaj spoznavanja angleškega jezika. Ob jezikovnih tečajih pa seveda ne gre pozabiti na že tradicionalno individualno in skupinsko pomoč pri pisanju nalog ter na lekcije iz različnih šolskih predmetov. Pester program novega šolskega leta pa dopolnjujejo še družinska svetovalnica, tečaji joge in tai-chija ter raznorazne razstave in predavanja, ki bodo še dodatno obogatili medletno dogajanje. Za več informacij lahko zavrite telefonsko številko urada Sklada 040-212289, in sicer od ponedeljka do petka od 10. do 14. ure, oziroma se oglasite kar po elektronski pošti na naslov urad@skladmc.org.

V knjigarni Giunti al Punto pošolski pouk za disleksike

V knjigarni Giunti al Punto v Ul. Imbriani 7 bodo imeli pošolski pouk za disleksike. Prvo srečanje bo danes ob 17. uri. Vodja projekta prof. Giacomo Stella bo predstavil pobudo ter odgovarjal na morebitna vprašanja staršev in šolnikov.

TRST - Združenje De Banfield Dva dni proti Alzheimerju

Tržaška občinska palača je v noči na nedeljo spremeni barvo in postala vijoličasta. Gre za uradno barvo mednarodnega dne boja proti Alzheimerjevi bolezni, ki je v nedeljo bil že 21. po vrsti, v Trstu pa je pobude priredilo Združenje Goffredo De Banfield ob podpori Občine Trst. Ob tem je v soboto in nedeljo na Velikem trgu stekla tudi pobuda Salvamemoria, svoj doprinos so z »vrtnicami spomina« dali tudi dijaki umetnostnega zavoda Nordio, na Borznem trgu pa je stekel t.i. »flash mob« (na sliki FOTO DAMJ@N).

TRST - V nedeljo na Trgu sv. Antona in na Velikem trgu Multietnično sporočilo miroljubnega sožitja

»Danes je pomembno, da smo vsi skupaj zedinjeni, niso važni različni jeziki, barve kože ali vere, vsi smo državljani sveta in kot taki se moramo spoštovati ter se med seboj povezati, da se zoperstavimo vojnam.« Tako med drugim piše v sporočilu Odpora za mir, sožitje in solidarnost Danilo Dolci, ki je v nedeljo popoldne skupaj z Občino Trst in združenjem Multicultura že četrtrič priredil pobudo Multietnični Trst na Trgu, ob priložnosti katere sta se Trg sv. Antona in Veliki trg spremenila v pisano prizorišče množice najrazličnejših narodnih zastav, noš, jezikov, plesov in glasbe.

Priložnost za srečanje je dal mednarodni dan premirja oz. prekinitev ognja, ki je padel ravno na nedeljo na pobudo Organizacije združenih narodov in prav mir je predstavljal rdečo nit srečanja, na katerem so sodelovali predstavniki številnih narodnih skupnosti, ki prebivajo v Trstu, od avtohtonih, ki tu bivajo že stoletja, do tistih, ki so se v naše mesto priselile šele v novjšem obdobju. Udeleženci so se zbrali najprej na Trgu sv. Antona, kjer je stekel plesni in glasbeni nastop gojencev Zavoda združenega sveta iz Devina, od tam pa so se v sprevedu podali do Velikega trga, kjer so prisotne nagovorili predsednik Odpora za mir Luciano Ferluga, tržaška podžupanja Fabiana Martini in predsednik Konzulte za priseljen-

ce pri Občini Trst Hector Sommerkamp in kjer je potekalo srečanje v znamenju glasbe in tradicionalnih plesov, ki so jih uprizorili pripadniki posameznih skupnosti (na sliki FOTO DAMJ@N).

ŽALNA SEJA - Minuli petek v Peterlinovi dvorani v Trstu

Spomini na prijatelja in kolega Marijana Bajca

Pokojnikov lik so obudili Marjan Jevnikar, Sergij Pahor, Maja Lapornik, Ivan Bužecan, Ivan Makuc, Mario Sušel, Ivica Švab in Tomaž Simčič

»Marijan je bil prepoznaven zaradi svojega globokega in žametnega glasu ter gosposkega nastavka, ki mu je zagotavljal, da je skoraj vedno zasedal vloge kakega veljaka, če ni bil to kralj, je bil vsaj župan. Mimogrede: uglasen ni bil samo njegov glas, tudi njegov nastop je bil tak. Kot izvrsten igralec je ustvaril celo galerijo likov, ki bodo ostali v našem spominu in seveda na arhivskih posnetkih.«

Tako je povedal predsednik Radijskega odra Marjan Jevnikar, ko se je na žalni seji, ki je bila minuli petek v Peterlinovi dvorani v Trstu, spomnil pred nedavnim preminulega publicista, prevajalca ter kulturnega in družbenega delavca Marijana Bajca. Pokojnik je bil v svojem raznolikem življenju tudi radijski napovedovalec in predvsem radijski igralec. Te svoje talente je uveljavljal predvsem pri Radijskem odru, h kateremu se je pridružil v daljnem letu 1956 in mu ostal zvest do pred nekaj meseci.

Jevnikar je menil, da je bilo Marijanu Bajcu umetniško ustvarjanje prirojeno, pristavil pa je, da ga je tudi skrbno gojil. »Svoje igralske sposobnosti je Marijan marljivo izpil, saj so številne bralne vaje in snemanja v tistih časih to omogočale bolj kot je to danes mogoče našim mlajšim članom. Poleg tega si je sam iskal na tečajih in pri mentorjih možnosti, kako izboljšati svoje govorne sposobno-

sti. Postal je izvrsten igralec in ljubezen do mikrofona ga ni nikoli zapustila,« je še dejal predsednik Radijskega odra, ki je naposled poudaril, da je bil pokojnik po naravi dober človek: »To se je videlo že iz malenkosti, npr. kadar si ga srečal in opazil, kako je resnično vesel, da te vidi.«

Petkove žalne seje so se udeležili sorodniki, prijatelji in znanci ter nekateri predstavniki krajevnega slovenskega kulturnega in političnega življenja. Sejo je vodil in povezoval Tomaž Susič. Poleg Jevnikarja so pokojnikov lik obudili še drugi govorniki. Sergij Pahor je nastopil v imenu Društva slovenskih izobražencev, Maja Lapornik se je pomudila zlasti pri pozornosti, ki jo je Marijan Bajc posvečal mlajšim članom Radijskega odra, osebne spomine na prijatelja in sodelavca sta obudila Ivan Bužecan in Ivan Makuc, v imenu svetoivanske skupnosti je nastopil Mario Sušel, v imenu Vincencijeve konference pa Ivica Švab, medtem ko je Tomaž Simčič govoril o delu, ki ga je pokojnik opravil na šolskem področju, še zlasti kot prevajalec šolskih učbenikov, pa tudi zakonskih besedil, pravilnikov in odlokov.

Na žalni seji je dvakrat zadonel nezamenljivi glas Marijana Bajca. Predvajali so namreč krajša posnetka pokojnikovih radijskih nastopov.

Predsednik Radijskega odra Marjan Jevnikar govori na žalni seji

MM

PREDEN LISTJE ODPADE BOMO DOMA

Miro Simčič

se nadaljuje **18**

Objavo v dnevniku je omogočil avtor
Miro Simčič
knjigo je izdala založba

b.č.a.
Book Publishing

Ljubljana, Kolarjeva ulica 47
Spletna knjigarna www.buca.si

Nemci so v tem času porazili Ruse v Vzhodni Prusiji in ruski generalštab se je zavedal, da morajo z avstro-ogorskimi armadami v Galiciji opraviti, preden pridejo nemške okrepitve. Pri Zlati lipi je vojska donavske monarhije doživela nov poraz. General Brudermann, komandant 3. armade, se je 26. avgusta odločil za ofenzivno delovanje v obliki pahljače, kar je razredčilo njegov napad. Močne ruske sile so ga uspešno odbile in moral se je umakniti. Mogoče je tudi, da so imeli Rusi zaradi izdaje avstro-ogrskega generalštabnega polkovnika Redla informacije o avstrijskih načrtih na tem delu fronte in da je bil to osrednji razlog za poraz Brudermannove armade.

Avstro-ogrska vojska ni mogla ustrezno odgovoriti na rusko ofenzivo, saj je v prejšnjih spopadih izgubila precejšnje zaloge topniškega streliva. Njena 3. armada se je znašla v težavah; vse je bilo odvisno od 2. armade, ki bi ji morala pomagati z bočnim udarom. Toda 2. armada ni naredila pričakovanega. V avstro-ogrskih vrstah je prišlo do hude panike in zmešnjave, tako da so se umaknili od Lvova do reke Vereščice. Panika je bila, zlasti v večnacionalnih enotah avstro-ogrske vojske, tudi pozneje pogost pojav. Prva velika bitka v Galiciji se je tako za avstro-ogrske sile končala zelo klavrno.

Kako so to vojskovanje in prve hude poraze doživeli slovenski vojaki v avstro-ogrski vojski, opisuje Leopold Vadnjal:

»Rusi so vedno bolj in bolj streljali, očitno so v gozd prihajale vedno nove čete. Z nočjo smo dobili povelje, naj odidemo. Stali smo tukaj samo eno noč in dan, pa smo se morali umakniti. Kakor smo zvedeli, so drugi dan na levem krilu od nas, nekje pri Madžarih, pretrgali fronto in zato smo morali nazaj. Ta umik je bil nekaj strašnega. Deset dni smo šli neprestano nazaj, večinoma po goratem svetu in snegu. Drugi dan marša smo dobili menažo in imeli več ur počitka. Oficirji so nam povedali, da so tukaj snideemo s našim polkom, ki ga nismo videli, kar smo prišli v Galicijo. [...] Okoli poldneva zagledamo, da prihaja čez hribček, pod katerim smo počivali, večje krdelo vojakov. Bil je naš polk, prišli so. Zdravo fantje kranjski! — Ali joj! Ustavili so se, padali po tleh, po snegu, po blatu, po lužah; kjer je kdo padel na tla, je obležal kakor mrtev. Čeprav smo tudi mi bili do skrajnosti izmučeni, se z njimi nismo mogli primerjati. Bili so izsušeni, upadlih oči, črni lic, umazani, raztrgani, bolni, ranjeni, bolj podobni okostnjakom kot ljudem. [...] Iz Ljubljane je s polkom odšlo 5000 mož: prvi maršbataljon, ki je šel za polkom, je štel 1200 mož, skupaj je bilo torej pri polku 6200 vojakov, sedaj pa jih je bilo komaj 900. Ujetih je bilo zelo malo, večinoma so bili pobiti ali pa ležali ranjeni po madžarskih in nemških bolnišnicah.«

Na drugi strani pa je Stavka dobila prve informacije o katastrofi 2. ruske armade pri Tannenbergu v Vzhodni Prusiji. Ni jim bilo jasno, kaj nameravajo nemške armade v prihodnjih dneh. Avstro-ogrskim silam so se pridružile prve nemške enote

v Galiciji, ki pa niso mogle vplivati na položaj na fronti. 4. avstro-ogrska armada na vzhodu je uspešno potisnila Ruse, toda zmage zaradi prejšnjih porazov 2. in 3. armade niso mogli izkoristiti. Conrad von Hötzendorfa dotedanji neuspehi niso ustavili. Odločil se je, da bo s poraženimi in zdesetkanimi enotami s severa in juga obkolil dve ruski armadi, ki sta imeli občutno premoč. Von Hötzendorf je na osnovi svojih prepričanj še vedno računal na kratke zmagovite bitke, ki bi na bojišču prinesle preobrat. Njegova taktika pa je bila neprimerna, saj se je v novejših spopadih izkazalo, da lahko bitke trajajo cele mesece.

3. septembra se je von Hötzendorf odločil za ofenzivo, čeprav je dobro vedel, da ne more računati na večjo pomoč Nemcev, saj so se ti takrat odločili uničiti 1. rusko armado. Nemci so na avstro-ogrske zahteve po pomoči nejevoljno odgovarjali, saj je njihova majhna armada v Vzhodni Prusiji vezala nase dvanajst ruskih korpusov, na zahodu pa so bile razmere težke, tako da si niso mogli privoščiti slabitve sil.

Conrad von Hötzendorf se je torej odločil za novo tvegano ofenzivo. Tudi Rusi so istočasno krenili v novo odločno ofenzivo. Pri Gorodku je prišlo do velikega spopada petih armad na vsaki strani. Bitka se je začela 4. septembra. Prišlo je do vrste spopadov na širnih galicijskih planjavah in gričevjih. Avstro-ogrska poveljstvo je kmalu ugotovilo, da bo ofenziva spodletela. 8. in 9. septembra je med Ravo Rusko in reko Dnjester prišlo do krvavega spopada z Rusi. 11. septembra je von Hötzendorf ukazal umik za reko San. Pozneje so se umaknili za reko Dunajec in skrajšali frontno črto na 80 kilometrov. Dve ruski armadi sta obkolili velikansko trdnjavo Przemysl na reki San s 120.000 avstro-ogrskimi vojaki.

Drugi slovenski vojak, trgovec Aleksander Ličan iz Ilirske Bistrice, je v knjigi Spomini iz Sibirije takole opisoval svoj prihod v Przemysl avgusta 1914:

»Vozili smo se tri dni. Prva večja nesreča se nam je pripetila v bližini Sanoka v Galiciji. V strmini se je odtrgal zadnji del vlaka in dvanajst vagonov je zdrvelo nazaj v nižino, kjer so se iztirili in se razbili. Nikoli nismo izvedeli, koliko vojakov je bilo ubitih in ranjenih.

Przemysl! Lepo, moderno zidano mesto ob reki Sani. Trdnjava je imela obseg 80 kilometrov.

Za svoj oddelek sem dobil res udobno stanovanje. Vojaštvo je bilo v prvem nadstropju, pisarne pa v pritličju. Po mestu so krožile razne govorice. Rusi beže in naša vojska je prekoračila rusko mejo. A kmalu je bilo veselja konec. Kar celi polki so bežali skozi Przemysl v Karpate. Vsi zamazani, razdrapani, lačni, do kolen v blatu, bolj smrti kot človeku podobni, so se gnetli skozi mesto. Grozno je bilo gledati ta uničujoči umik, ki je trajal kakih osem dni. Bežeče vojaštvo je bilo preskrbljeno z vsem potrebnim živežem iz vojaških skladišč; koliko nakopičenih živil je izginilo v lačne želodce izstradanih in do smrti izmučenih čet! Po množičnem umiku se je začelo rusko oblega-

nje trdnjave. Trdnjavski poveljnik general Kuzmanek je spoznal, da so se vojaška skladišča delno izpraznila. Odločno je zahteval, naj se mesto osvobodi vsaj toliko časa, da pridejo nova živila v trdnjavo. A šele po tritedenskem obleganju so se morali Rusi zavoljo pritiska Avstrijcev umakniti. Vlak za vlakom, vsi prenapolnjeni s proviantom, so prihajali v trdnjavo. Ko so vlaki prišli za obzidje trdnjave, so metali vreče kar na prosto, tudi 10 kilometrov pred Przemyslom, kajti Rusi so neusmiljeno pritiskali in ni bilo več mogoče voziti do mesta. Čez tri tedne so Rusi spet obkolili Przemysl.«

Avtorjev stari oče, nono, kot pravijo Kraševci, Jožef Pirjavec Joštov iz Dan pri Sežani, avstro-ogrski vojak 97. tržaškega polka, je preživel spopade v bitkah za Lvo. Bil je pribočnik nekega častnika. V drugi bitki pri Lvovu je prišlo do razsula vojske dvojne monarhije, Lvov je v ruske roke padel skoraj brez bojev in Jože Pirjavec in njegov častnik sta se poskušala prebiti na zadnji vlak, ki je zapuščal mesto. Častnika naj bi z bajonetom napadel neki vojak, zato mu je s sabljo odsekal roko, s katero se je držal za vlak, tako da je padel podenj. Po pričevanju Jožefa Pirjevca se je roka napadenega vojaka v smrtnem krču oprijela držala na vlaku in naslednje tri dni, kolikor je trajal beg iz Lvova proti Gorodku, si odsekane pesti nihče ni upal sneti z držala.

Časopisi v dvojni monarhiji so v teh dneh pisali o velikih bojih, toda besedi poraz in neuspeh jim nista šli »iz ust«. 15. septembra pa so bralci Slovenca iz pričevanja zdravnika, ki je skupaj s kolegom zdravnikom in strežnim osebjem izpraznil bolnišnico v Lvovu in z zadnjim vlakom v mesto Gorodek evakuiral 1200 ranjencev, le izvedeli za padec tega mesta.

»Začelo se je varčevati na vseh koncih in krajih,« piše Aleksander Ličan v svojih spominih na razmere v Przemyslu. »Porcije so bile dan za dnevom manjše. Vojaštvo je zaradi pomanjkanja hrane začelo hirati. Širile so se razne nalezljive bolezni. Trebušni legar (tifus) je zahteval ogromno žrtev. Kmalu ni bilo psa ne mačka na ulici, ker je izstradano vojaštvo pobilo in pojedlo vse, kar mu je prišlo pod roke. Celo mrhovino so izkopavali in jedli.«

Tako se je končala druga galicijska bitka. Izgube donavske monarhije so bile grozljive in nedomestljive, zlasti pri aktivnem oficirskem kadru. Ruska vojska je izgubila 250.000 mož, avstro-ogrska pa še več, celo 350.000, od tega je 100.000 njihovih mož končalo v ruskem ujetništvu. Tudi ruski oficirski kader je bil zdesetkan. Rusi so sicer javno razglašali veliko zmago, toda avstro-ogrske vojske niso zlomili, čeprav je bil to osrednji namen njihove

Zgoraj:
Velikanska
trdnjava
Przemysl pod
ruskimi
granatami;
desno: avstro-
ogrski vojaki na
vzhodni fronti

ve silovite ofenzive v Galiciji. Ruska zmaga je imela tako grenak priokus. Vprašanje pa je tudi, ali bi armade donavske monarhije tudi v drugačnih okoliščinah lahko obranile Galicijo. Vsekakor pa bi jo lahko izgubile po bistveno nižji ceni — kakor so pozneje ugotavljali vojaški analitiki —, če bi avstrijski generalštab obrambnim akcijam dajal enak pomen kot ofenzivnim. Conrad von Hötzendorf je s svojimi dogmami in taktičnimi prijemi po besedah Lawrencea Sonhausa postal »arhitekt apokalipse« v omenjenih spopadih na vzhodni fronti in posledično tudi grobar dvojne monarhije.

Aleksander Vadnjal je bil med tistimi vojaki, ki so ob porazu z Rusi skozi Przemysl bežali proti Karpatom. Ta brezglavi beg pred ruskimi silami je opisal takole:

»Bil je zelo mrzel novembrski dan, ko smo popoldne zagledali na eni strani ceste črno rumen pobarvan kol z napisom 'Galizien', na drugi strani ceste pa enak kol z napisom 'Ungarn'. Tako torej, zdaj smo šele vedeli, kje smo. Izgubili smo celo Galicijo, in če bo šlo tako dalje, bomo kmalu ob celo Ogrsko in nazadnje bo vrag vzel celo Avstrijo. Dva dni od gališko-ogrske meje smo se ustavili na strmeh hribu in se tam postavili Rusom v bran ...

Brez najmanjšega boja, ne da bi oddali en sam strel, smo si morali oprtati tonistre (vojaške nahrbtnike) in iti nazaj, od koder se je cel dan slišalo grmenje topov, pretrgali našo fronto in smo se zato morali umakniti. Silno težavno sem hodil. Boleda me je noga in bil sem slab, da se mi je tema delala pred očmi ... Upanje, da ne bomo šli več daleč in pa bojazen pred Rusi, sta me prevzela, da sem zbral poslednje moči in taval dalje. Prišel sem že do prvih hiš, tam se me je polastila omotica, zavrtelo se mi je v glavi in sem padel. Poizkusil sem vstati, pa nisem mogel, zavlekel sem se po vseh štirih s ceste v stran in obležal ... Zbudil sem se zjutraj iz globoke nezavesti. Čutil sem, kako mi je nekdo zlival mrzlo vodo po čelu in po prsih. Spoznal sem, da so Rusi. Hotel sem skočiti kvišku, toda onemogel sem padel nazaj na slamnato ležišče. Segel sem po puški. Ni je več bilo tam ... Bil sem ujet.

TRST - V Verdijevem gledališču balet o znani tragični zgodbi

Anne Frank - Besede iz teme

Nastopili so plesalci Imperfect Dancers Company iz Pise

»Nekaterih stvari ne moremo razumeti, toda nujno je, da jih ohranimo v spominu,« je zapisal Primo Levi. Ne popisno grozo so preživeli največkrat potlačili v globine svoje zavesti in le redki so po dolgem molku skušali opisati to, kar se pravzaprav ne da povsem opisati: Levi, Boris Pahor in vrsta drugih z besedami, Zoran Mušič v slikah, Adorno pa je celo dejal, da je po Auschwitzu nemogoče karkoli ustvarjati. Dnevnik, ki ga je pisala štirinajstletna Annelies Marie Frank, je sicer »le« kronika jetniških let, ki jih je štiričlanska družina Otta Franka preživela v podstrešnem skrivališču v Amsterdamu, kjer so bili poleg Frankovih stlačeni še štirje Židje: osem je tudi število plesalcev skupine Imperfect Dancers Company, katere koreografa Walter Matteini in Ina Broecks sta na podlagi zgodbe, ki jo je priredil Stefano Mecenate, ustvarila balet z naslovom Anne Frank - Besede iz teme.

O besedah, ki jih je deklica zapisala v svoj dnevnik, je bilo prelitega veliko črnila: sama Anne je svoj rokopis popravila, ker mu je želela dati bolj literarno obliko, po njeni smrti pa ga je oče (ki je edini preživel taborišče) takorekoč prečistil ter zbrisal vse, kar se mu je zdelo preveč intimno. Če je težko z besedami povedati, kaj se je dogajalo (čeprav se dnevnik zaključil pred aretacijo), je toliko težje opisati dogodke s plesom: Ina Broecks je zasnovala primerno, dokaj golo scenografijo na temnem odru, ki je bil kar nekaj prevelik, da bi lahko posredoval občutek utesjenosti, kostumi so bili filološko neoporečni, izbira glasbe pa hote v ostrem nasprotju z zgodbo: božajoče baročne melodije in harmonije z odlomki koncertov Bacha, Vivaldija, Haendla, Chopina in Marcella, vmes nekaj židovske glasbe, vse je zvenelo mehko in tolažilno, tudi najbolj žalostne kantilene, v primerjavi s tragedijo, ki se je odvijala na odru.

Balet je premierno zaživel letos maja v Pisi, v Trstu pa ga je prvič spremljala glasba v živo. Večina orkestrašev gledališča Verdi je v teh dneh v Omanu, kjer je Verdijev Macbeth požel odmeven uspeh - kar dvajset minut aplavzov -, balet pa spremlja le komorni orkester, kateremu se je kot solist in koncertni mojster pridružil Marco Fiorini. Izvrstni violinist se je pohvalno odrezal v posameznih stavkih iz koncertov Bacha in Vivaldija, lepo sta se kot solista izkazala tudi če-

lista Marianna Sinagra in Andrea di Corato ter oboistka Francesca Guera. Dirigiral je Alvis Casellati, ki je svojo nalogo opravil brez spodrsrlajev ter uspel orkestru vtisniti mehak in homogen zvok.

Po uverturi je s pravim coup de theatre v parter vdrila peščica nacistov, ki je na silo zajela nekaj gledalcev, nato ni bilo večjih presenečenj. Željo, da bi prikazali dokaj komplicirane odnose med jetniki, sta koreografa udejanjila z raznolikostjo gibov, v katerih so bili jeza, napetost, odtujenost, strah, pa tudi ljubezen prevladujoča čustva. Maria Focaraccio je bila fizično zelo podobna protagonistki ter je s svojo ekspresivnostjo prepričljivo utelesila tragedijo male Anne, ob njej pa so plesali koreografinja Ina Broecks ter Armando Rossi kot Auguste in Peter van

Pels, Margot Frank je bila Stephanie Cyr, Fritz Pfeffer Valerio Iurato, Otto Frank Julio Cesar Quintanilla, Hermann van Pels Ermo Dako, Edith Frank pa Kayla May Corbin.

V ozadju lajanje dresiranih psov, streljanje, nato pa pretresljivo živžganje vlaka in simbolično, a resnično preoblačenje v progaste obleke taboriščnikov, ki so se zgnetli v trpeč grozd - kot v nekaterih Mušičevih slikah -, skratka, vse je skušalo prikazati to, česar se v resnici prikazati ne da, a moramo, kot je dejal Levi, ohraniti v spominu.

Gledalci, žal ne preveč številni, so balet spremljali v zbrani tišini in aplavzu so se utrgali le na koncu, dolgi in navdušeni, ponovitve pa bodo v gledališču Verdi le do četrta, 24. septembra.

Katja Kralj

GLASBA - V nedeljo na Beneškem bienalu

Steve Reich prejel zlatega leva za življenjsko delo

»Včasih izgubljam stik z realnostjo: veliki skladatelji pa so vedno puščali odprto okno na ulico. Bartokovo delo je tesno povezano z ljudskim izročilom, ameriške cerkvene himne se pojavljajo v Gershwinovi glasbi. V določenem trenutku na začetku prejšnjega stoletja pa so skladatelji začeli zapirati okna in se delitev med ulico in resno glasbo se je nadaljevala do naše generacije. V krogih skladateljev, kot je Boulez, smo izgubili harmonsko središče, smo se odpovedali naravnemu elementu. Skladatelji moje generacije, kot sta Riley ali Adams, so se skušali vrniti k izvoru; ni šlo za obnavljanje, ampak za nov način obravnavanja ritma in harmonije. Jaz sem postal glasbenik, ker sem poslušal bebop in Vivaldija.«

Dobitnik zlatega leva za življenjsko delo Steve Reich je na srečanju s publiko, tako opisal svoj umetniški credo, pred tem pa je predstavil navzočim odlomek iz svojega najnovejšega cd-ja Radio Rewrite, ki bo izšel 30. septembra in dobi navdih v glasbi skupine Radiohead. Izbrisanje meja med glasbo in etika neposredne komunikacije s poslušalci sta vodilni smernici umetnika, ki ju je predsednik Bienala Paolo Baratta

STEVE REICH

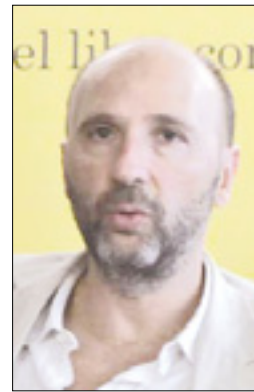
na poseben način poudaril z besedami: »Z njim nagradujemo svet glasbenikov, ki se navdihujejo v prvinah svobode in skupnosti.«

Zato ni naključje, da se je Reich na javnem srečanju v palači Giustinian spomnil tudi svojega učitelja Luciana Beria, ki se je ravno tako otepal žanrskega klazizma in ga je uvedel v uporabo izvirnih »zvokov sveta«. Omenil je tudi občudovanje do dela češkega skladatelja Leoša Janačka, ki je raziskoval naravno muzikalčnost govorne besede oz. harmonijo človeške govorice. Reich je iskal svoje vzornike onkraj časovnih meja, saj je na njegovo ustvarjanje vplivala glasba Coltraneja, Bacha,

PORDENONELEGGE - Tržaški pisatelj Mauro Covacich o svojem »pripovednem dnevniku«, pa tudi o novih projektih

Noro je resnično, normalno je izmišljeno. Tokrat so mišljene zgodbe. Zapisal pa jih je Mauro Covacich. Tržaški pisatelj, ki je »10 čudovitih let« preživel v Pordenonu, sedaj pa živi v Rimu, je na letošnji izvedbi Pordenonelegge predstavil svojo najnovejšo knjigo. Gre za 17 povesti, združenih pod naslovom La sposa (Nevesta), knjiga je izšla pri Covacichevem novem založniku, Bompianiju. Na nedeljskih srečanjih, najprej z občinstvom in nato še z novinarji, je priljubljenega pisca med drugimi spremljala tudi vsemogočna Elisabetta Sgarbi. Več kot očiten dokaz o novem založniku, kot je rekel Covacich. Skupaj kujeta več projektov. V nedeljo sta razkrila samo enega: spomladi naslednjega leta, ko bo od smrti pisatelja Pier Antonia Quarantotti Gambinija poteklo 50 let (umrl je aprila 1965), bodo izdali njegova izbrana dela. Izbor bo pripravil Covacich, ki zelo ceni tega »zelo tržaškega pisca, pa čeprav se je rodil v Istri in v Trstu ni preživel dolgega obdobja«. Po njegovi oceni Quarantotti Gambini razkriva lahkotnejše poteze tržaškega značaja, izpostavlja telesnost in čutnost.

Poudarek na telesnosti oziroma na telesu sodi tudi med Covacicheve karakteristike. Sicer pa piše, kot je sam poudaril, samo o tistem, kar se ga dotika. »Ne znam ustvarjati domišljijjskih zgodb, znam samo malo prirejati, kot dobri lažnivci, ki samo malo popravljajo resnico.« To se kaže tudi v zbirki povesti, ki so nastajale v zelo različnih obdobjih. Nekatere celo deset let tega, druge so novejše. Stilsko in jezikovno jih je moral uskladiti, z vsebinskega vidika so se nekatere razvile iz resničnih zgodb, druge pa so izmišljene. Ne gre za tradicionalno zbirko, temveč so povesti povezane: liki, ki so v nekaterih v ozadju, so potem v drugih v ospredju. Vedno pa je prisoten pripovedovalec, se pravi Cova-

MAURO COVACICH

cich. Tudi to je razpoznaven znak njegovega pisanja: pred bralci se razkriva zgodba, prikaže pa se tudi pisec. Čeprav »je to proti pravilom pisateljevanja«, je za uveljavljenega pisatelja to edina možna pot. Sploh pa je on besedni ustvarjalec, ki ga bolj kot literatura usmerja likovna umetnost.

Nanj zelo vpliva kraj, kjer živi. Tako so na novinarski konferenci ugotavljali novinarji. In Covacich je soglašal. Odkar se je odselil v Rim, je »zaradi rimske agresivnosti« prevzel celo naglas. »Odlično se prilagam,« je povedal Covacich, sposobnost, ki mu jo po njegovem mnenju prinaša njegova »slovanskost«, ki sodi v njegovo tržaško pripadnost. V novem okolju in za novega založnika je prenetel zgodbe, ki so se mu porodile v daljšem obdobju. Naslovna nevesta, ki ni nevesta v pravem pomenu besede, povzema dejanja resnične osebe, leta 2008 umrle Pippe Bach. Daljši odlomek naslovne povesti, ki uvaja zbirko, je v nedeljo številnemu občinstvu prebrala znana igralka Valeria Golino. Z njo in pisateljem se je pogovarjala Valentina Gasparet, ki je opozorila na vrsto Covacichevih pisateljskih »drugačnosti«. Posebna je tudi zbirka La sposa, ki je za avtorja »pripovedni dnevnik«. In temu dnevniku je zaupal nenavadne zgodbe in osebne izkušnje. (bip)

Jančar nominiranec za nagrado femina

Slovenski pisatelj Drago Jančar je eden izmed 14 kandidatov za prestižno francosko književno nagrado femina v kategoriji tujih romanov. Za nagrado, ki jo podeljujejo od leta 1904, se Jančar poteguje z romanom To noč sem jo videl. Zmagovalci bodo znani 3. novembra.

Jančarjev roman, ki je v Franciji pod naslovom Cette nuit je l'ai vue izšel pri založbi Phebus, prinaša zgodbo o glavni junakinji Veroniki Zarnik, ki jo bralec spozna v petih poglavjih preko neposrednih udeležencev dogajanja. Pet pripovedovalcev - ljubimec, mati, zdravnik, mož in delavec na gradu Strmol - tako izriše podobo protagonistke ter medvojnega in povojnega časa na Slovenskem. Jančar je za roman To noč sem jo videl leta 2010 prejel nagrado kresnik za najboljši roman leta. Francoska literarna nagrada femina je namenjena tako avtoricam kot avtorjem. Ena izmed značilnosti nagrade femina je, da žirijo sestavljajo samo ženske. Nagrado so namreč začeli podeljevati ravno z namenom, da nagradijo ženske avtorice, ki so bile na začetku stoletja spregledane. (STA)

ROP

NEW YORK - V ospreju načrt akcije proti segrevanju ozračja

Danes podnebni vrh s 120 voditelji držav

NEW YORK - V New Yorku poteka danes t. i. podnebni vrh, na katerem pričakujejo 120 voditeljev držav in vlad, predstavnike civilne družbe in poslovnega sveta. Generalni sekretar ZN Ban Ki Moon je izjemno zadovoljen zaradi odziva, čeprav bo vrh služil le kot mobilizacija za akcijo proti segrevanju ozračja do konca leta 2015. Svetovni voditelji so se nazadnje v tako velikem številu glede podnebja zbrali pred petimi leti na Danskem, a takratna konferenca ni prinesla novih zavezujočih ciljev za obdobje po letu 2015. Dogovorili so se le, da bo vsak na svoj način skušal prispevati k temu, da se temperatura ozračja ne bi dvignila za več kot dve stopinji Celzija.

Dobra volja pa ne zadostuje, saj je Svetovna meteorološka organizacija v začetku septembra poročala, da so se izpusti ogljikovega dioksida, ki je najpomembnejši toplogredni plin, v letu 2012 in 2013 povečali za več kot kadarkoli po letu 1984. S takšnim tempom se bodo temperature ozračja do konca stoletja dvignile za 3,7 stopinje Celzija.

Mednarodna agencija za energijo (IEA) ugotavlja, da bo potrebno za najmanj 500 milijard dolarjev naložb v nizkoogljicne energetske tehnologije za doseg cilja iz Kopenhavne, do leta 2030 pa 1000 milijard. Ban Ki Moon zato udeležence, med katerimi bodo investitorji, banke in nafta podjetja, poziva, naj pridejo na dan s pogumnimi pobudami. Podnebni vrh je zelo ambiciozno zastavljen, čeprav na njem ne bo pogajanj in sklenitve dogovora.

V znamenju podnebja že teden dni živi celotno mesto New York, kjer organizirajo več kot 250 različnih dogodkov v okviru Tedna podnebja.

Konec tedna so palača ZN spremenili v veliko filmsko platno za podobe s podnebnimi tematiko, v nedeljo je potekal tudi velik podnebni pohod po središču Manhattna z udeležbo okrog 100.000 ljudi.

Ban Ki Moon skuša pozornost pritegniti tudi s slavnimi osebnostmi in je za veleposlanika dobre volje na temo podnebja imenoval igralca Leonarda DiCapria, ki bo poleg nekdanjega podpredsednika ZDA Ala Gora in župana New Yorka Billa de Blasio eden od uvodnih govornikov na današnji otvoritveni slovesnosti. Med nastopajočimi bo tudi slovenski predsednik Borut Pahor.

Na vrhu bo spregovoril tudi ameriški predsednik Barack Obama, ki se bo pohvalil, da so ZDA do leta 2012 emisije toplogrednih plinov uspele zmanjšati za deset odstotkov glede na raven leta 2005, kar je največ med vsemi državami. Polovica zmanjšanja gre sicer na račun hude recesije, vendar so ZDA na dobri poti, da izpuste do leta 2020 zmanjšajo za 17 odstotkov, kar je bil cilj Obame na začetku mandata.

Na ZN bodo danes potekale tudi štiri glavne tematske razprave, to so znanost o podnebnih spremembah, podnebje in zdravje ter delovna mesta, podnebna akcija in gospodarska rast ter »glasovi s fronte«. Slednje bodo opozorila ogroženih majhnih otoških držav, ki jim zaradi dvigovanja morske gladine grozi potop.

ZDA bodo na vrhu ponudile tehnologijo v pomoč državam, ki se ubadajo z dviganjem morske gladine, in tistim, ki jim zaradi podnebnih sprememb grozi lakota oziroma druge negativne posledice. Zamislili bo veliko, predlogov prav tako, vendar bo uspeh boja proti podnebnim spremembam odvisen predvsem od podnebne konference, ki bo konec prihodnjega leta v Parizu.

Tam se bodo voditelji držav skušali dogovoriti o zmanjšanju izpustov in to na zavezujoč način s cilji za obdobje po letu 2020. Newyorška podnebna konferenca naj bi države spodbudila, da razmišljajo o teh ciljih še pred Parizom. Nekaj upanja vzbujajo to, da se tudi velika onesnaževalka okolja Kitajska zaveda problema in dela na lastnih ciljih.

Na posledice podnebnih sprememb so pred zasedanjem V New Yorku opozorili tudi z demonstracijo na tržaškem Velikem trgu

FOTODAMI@N

NEW YORK - V ospredju razvojna vprašanja in krizna žarišča v svetu

Generalna skupščina ZN

Jutri posebno javno zasedanje Varnostnega sveta o grožnji terorizma

NEW YORK - V New Yorku se bo jutri začela splošna razprava voditeljev držav članic ZN ob otvoritvi 69. zasedanja Generalne skupščine ZN, na kateri bodo v ospredju razvojna vprašanja in boj proti podnebnim spremembam. Vsak voditelj - med njimi bo tudi predsednik Borut Pahor - pa bo predstavil tudi nacionalne prioritete. Izbira bo velika, saj dnevni red 69. zasedanja GS ZN, katere delo v odborih se bo prav začelo po 1. oktobru, ko se bo sklenila splošna razprava, zajema 172 točk. Med novimi temami so pregled izvajanja programa konference o prebivalstvu in razvoju, sodelovanje med ZN in Skupnostjo neodvisnih držav, prepoved nameščanja orožja v vesolju in 70. obletnica konca druge svetovne vojne.

V ospredju zanimanja svetovne javnosti pa bodo trenutne svetovne krize, kot so Ukrajina, Irak in Sirija s teroristično Islamsko državo (IS), Iran s svojim jedrskim vprašanjem ter palestinsko-izraelski konflikt. Poleg predstavnikov 193 članic ZN bodo v razpravi sodelovali tudi predstavniki opazovalk, med njimi Palestine, Vatikana in EU. Ruskega predsednika Vladimirja Putina v New Yorku ne bo, zato pa bo veliko pozornosti vzbujal ukrajinski predsednik Petro Porošenko.

Slovensko delegacijo v kateri bo tudi državni sekretar ministrstva za zunanje zadeve Bogdan Benko, bo vodil predsednik Pahor, ki bo govoril v petek, nakar se bo še isti dan vrnil domov. V New Yorku je že prispel tudi nekdanji predsednik Danilo Türk, kandidat za naslednjega generalnega sekretarja ZN, ki se namerava udeležiti predvsem srečanj v okviru globalne pobude nekdanjega predsednika ZDA Billa Clintona.

Jutri bo otvoritev splošne razprave, ki jo bosta začela predsednik GS Sam Kutesa in generalni sekretar ZN Ban Ki Moon, ki bo za vodje delegacij isti dan priredil tudi tradicionalno kosilo. Predsednik Slovenije Borut Pahor bo imel v New Yorku več dvostranskih srečanj, med drugim naj bi se sestal s predsednikom Egipta Abdelom Fatahom al Sisijem, predsednikom Francije Francoisom Hollandom, predsednikom Irana Hasanom Rohanijem, predsednikom Južnoa-

Generalna skupščina ZN med zasedanjem

ARHIVSKI POSNETEK

friške republike Jacobom Zumo in predsednikom Srbije Tomislavom Nikolićem.

Slovenija bo že tradicionalno posebno pozornost posvetila vprašanju spoštovanja človekovih pravic in svobod s poudarkom na spodbujanju otrokovih pravic. Zavzela se bo za opolnomočenje žensk ter varstvo in uveljavljanje človekovih pravic starejših oseb, za celovito razvojno agendo po letu 2015, iskanje učinkovitih odgovorov na globalne izzive sodobnega sveta, posebno pozornost pa bo namenila vprašanju podnebnih sprememb ter upravljanja naravnih virov in ekosistemov s poudarkom na sodelovanju na področju voda.

Med slovenske prioritete spada tudi mir in varnost, krepitev preventivne diplomacije, uporaba mediacije kot sredstva mirnega reševanja sporov in koncept odgovornosti za zaščito, spoštovanje vladavine prava, prizadevanja za preprečevanje nezakonitosti storilcev najhujših zločinov, delo Mednarodnega kazenskega sodišča in drugih mednarodnih sodišč.

Več dvostranskih srečanj bo imel tudi državni sekretar Benko, ki se bo udeležil še ministrskih srečanj o odgovornosti za zaščito, skupine prijateljev mediacije, stranskih dogodkov o

genocidu, sovražnem govoru, odpravi smrtnih kazni, prenehanju spolnega nasilja v spopadih, omejevanju uporabe veta v primeru množičnih grozodejstev, o ukrajinski krizi ter tradicionalnega ministrskega srečanja EU in ZDA.

V New Yorku se kot vselej v času otvoritve zasedanja GS ZN zaradi varnostnih ukrepov obeta prometni infarkt, še posebej od torka do četrтка, ko bo v mestu Obama. Ta bo jutri vodil tudi posebno odprto zasedanje Varnostnega sveta ZN o grožnji terorizma oziroma Islamske države. Obama bo ostal do četrтка, ki bo posebno zasedanje o epidemiji ebrole v Afriki, ki jo je Varnostni svet ZN razglasil za grožnjo mednarodnemu miru in varnosti.

Ob robu splošne razprave bodo potekali številni dogodki, med drugim ministrsko srečanje stalnih članic Varnostnega sveta ZN in Nemčije z Iranom. Že včeraj pa sta potekala prva svetovna konferenca o domorodnem prebivalstvu ter posebno zasedanje o napredku uresničevanja sklepov konference o razvoju in prebivalstvu leta 1994 v Kairu. V četrtek pa bo na sporedu še dogodek na visoki ravni o ženskah in otrocih z naslovom »Vsaka ženska, vsak otrok«.

Z nasiljem v Gazi bi se moralo ukvarjati sodišče v Haagu

ŽENEVA - Z domnevnimi vojnimi zločini, storjenimi med nedavnim konfliktom na območju Gaze, bi se moralo ukvarjati Mednarodno kazensko sodišče v Haagu, so včeraj sporočili iz Urada visokega komisarja ZN za človekove pravice v Ženevi. Namestnica visokega komisarja za človekove pravice Flacia Pansieri je včeraj v Svetu ZN za človekove pravice predstavila poročilo, v katerem navaja, da so izraelske sile s streljanjem na civiliste in civilne objekte storile vojne zločine. V poročilu tudi piše, da so palestinske oborožene skupine kršile pravila vojskovanja, ko so napadale Izrael. Skupine, kot je Hamas, so poleg tega nameščale vojaško opremo na civilna območja in ubijale domnevne kolaborante z Izraelom.

Pansierijeva je dodala, da je tudi preiskava konflikta v Gazi leta 2009, ki jo je vodil nekdanji tožilec ZN Richard Goldstone, priporočila, da bi se moralo z razmerami na palestinskih ozemljih ukvarjati sodišče v Haagu. V 50-dnevni operaciji Izraela v Gazi, ki se je končala 26. avgusta, je bilo ubitih več kot 2100 Palestincev, večina civilistov, ter 73 ljudi na izraelski strani, od tega 67 vojakov.

WHO svari pred izolacijo afriških držav zaradi ebrole

ŽENEVA - Svetovna zdravstvena organizacija (WHO) je včeraj posvarila pred izolacijo zahodnoafriških držav, kjer so zabeležili primere ebrole, ter zavrnila splošno prepoved letov in potovanja zaradi te smrtonosne bolezni. Kot so poudarili v sporočilu za javnost, bi to negativno vplivalo na gospodarstvo ter oviralo boj proti eboli in omogočilo njeno širjenje. Države, ki jih je prizadela epidemija, WHO poziva, naj izolirajo obolele, v primeru nujne uvedbe karantene za določene skupine ljudi pa poskrbijo za obveščenost prebivalstva. Treba je tudi zagotoviti, da bodo vsi imeli dostop do nujno potrebnih stvari za preživetje.

Člani izrednega odbora WHO za ebolo so še pohvalili prizadevanja zahodnoafriških držav v boju proti eboli, a obenem posvarili, da ebola ostaja zdravstvena kriza mednarodnih razsežnosti.

Po zadnjih podatkih z 18. septembra so letos v petih zahodnoafriških državah zabeležili 5762 primerov okužbe z ebolo, od tega je 2793 bolnikov umrlo, je včeraj sporočil WHO. Ob tem so dodali, da so epidemijo v Nigeriji in Senegalu večinoma omejili.

Italijanske ladje rešile 590 pribežnikov

RIM / DUNAJ - Ladje italijanske mornarice so od nedelje pred obalo Sicilije rešile 590 nezakonitih prebežnikov, večinoma iz Sirije in Afrike. Italijanska mornarica je poleg tega nadaljevala iskanje preživelih po brodolomu, v katerem je pred libijsko obalo pred dnevi umrlo najmanj 30 ljudi. Doslej so po poročanju italijanskih medijev iz vode potegnili deset trupel, 55 brodolomcev pa so rešili. Nesreča prenatrpanih ladje se je pripetila okoli 40 kilometrov pred obalo Libije.

S porastom števila nezakonitih prebežnikov se sooča tudi Avstrija. Na avstrijskem Tirolskem je policija v potniškem vlaku iz Italije v nedeljo odkrila 28 ilegalnih potnikov iz Sirije, Eritreje, Sudana in palestinskih območij.

GORICA-SOVODNJE-DOBERDOB-ŠTEVERJAN - Za plačilo akontacije je čas do 16. oktobra

Davek Tasi: vsaka občina s svojimi pravili

V večini občin goriške pokrajine se bo čez dobre tri tedne iztekel rok za plačilo akontacije novega davka na nedeljive storitve Tasi, ki je skupaj z davkom na nepremičnine Imu in davkom na odvoz odpadkov Tari sestavni del enotnega občinskega davka Iuc. V osmih občinah, ki so pravilnik davka Iuc in količnike sprejele spomladi (npr. Krmin), so občani morali poravnati prvi obrok že do 16. julija, v ostalih občinah, med katerimi so tudi Gorica, Doberdob, Sovodnje in Števerjan, pa je za plačilo čas do 16. oktobra (akontacija) oz. do 16. decembra (saldo). Če sta termina za vse občine enaka, pa to ne velja za količnike, olajšave in postopke za plačilo novega davka, kar ustvarja med davkoplačevalci kar nekaj zmede.

V Gorici, kjer bodo količnik davka Tasi za glavna stanovanja 1,5 tisočinke, so skušali postopek čim bolj poenostaviti. »Že v prejšnjih tednih smo začeli po domovih pošiljati izpolnjena obrazca F24 in navodila za plačilo akontacije in salda davka Tasi; občanom torej ne bo treba ničesar izračunati, zasluga za to pa gre našim uradom, ki so se pravočasno dogovorili z družbama Insiel in Poste Italiane. Pisma je že prejela večina davkoplačevalcev, ostali jih bodo v kratkem,« je povedala funkcionarka Anna Maria Cisint, po kateri ni nujno, da občani plačajo davek Tasi v dveh obrokih: »Če želijo, lahko celoten znesek poravnajo do 16. oktobra: dovolj je, da na pošto ali na banko prinesejo oba obrazca F24, ki ju bodo dobili po pošti. Za katerokoli dodatno informacijo pa je seveda občinski davčni urad na razpolago.« Na dom bodo Goričani dobili tudi položnice za plačilo davka na odvoz odpadkov Tari, je dodala Cisintova.

Izpolnjena obrazca F24 za plači-

Števerjansko županstvo

BUMBACA

Doberdobsko županstvo

BUMBACA

Sovodensko županstvo

BUMBACA

Goriško županstvo

BUMBACA

lo davka Tasi bodo na dom prejeli tudi prebivalci doberdobske občine, kjer je količnik za glavno stanovanje in pritlikline 1,75 tisočinke, za kmetijske objekte pa je količnik 1 tisočinka. »Nekaj pisem smo že izročili, ostala bodo občani prejeli v prihodnjih dneh,« pravijo na doberdobski občini, kjer so do konca avgusta že poslali občanom tudi položnice za plačilo davka Tari. »Plačati je mogoče v štiri-

rih obrokih: rok za plačilo prvega se izteče konec septembra, rok za poravnavo četrtega obroka pa konec decembra,« nam je povedala pristojna funkcionarka.

Tudi v občinah Sovodnje in v Števerjan, ki sta davčne storitve zaupali skupni davčni službi Brda-Soča s sedežem v Krminu, bodo položnice za plačilo davka na odpadke Tari dostavili na dom, kar pa ne velja za davek

Tasi. Občani naj bi obrazce F24 praviloma izpolnili sami: višino davka Tasi lahko izračunajo s pomočjo računalniškega programa »Calcolo Iuc«. Le-ta je na voljo na spletni strani www.riscotel.it/calcoloiuc2014, ki je dosegljiva preko spletnih strani občin Krmin, Sovodnje in Števerjan. Izpolnjene obrazce si bodo občani nato tiskali in jih plačali na poštinih uradih oz. na banki.

Občina Števerjan je davek Tasi na glavno stanovanje uvedla s količnikom 1,7 tisočinke: če lastniki oddajajo stanovanje v najem, bo 30 odstotkov zneska kril najemnik. »Občani, katerih kazalec Isee ne presega 8.200 evrov, so davka Tasi oproščeni,« je povedal funkcionar krminskega davčnega urada Graziano Manzini, na števerjanski občini pa so za Primorski dnevnik povedali, da so po domovih že začeli deliti pisma s splošnimi navodili za plačevanje novih davkov Tasi in Tari.

V Sovodnjah so davek Tasi uvedli s količnikom 1 tisočinke. Tako kot v Doberdobo, Števerjanu in Gorici je treba akontacijo plačati do 16. oktobra, drugi obrok pa do 16. decembra. Oproščeni so občani, katerih Isee ne presega 6000 evrov, del davka Tasi za stanovanja v najemu (30 odstotkov zneska) pa tudi v tem primeru krije najemnik.

Občani, ki niso večji uporabe računalnika, lahko za pomoč pri izračunu davka Tasi zaprosijo na davčnem uradu v Krminu, izjemoma pa tudi na števerjanskem ali sovodenskem uradu, ki pa imata zelo omejen delovni čas. »Če bo povpraševanje veliko, bomo ob torkih skušali podaljšati urnik delovanja sovodenskega urada; preveriti pa moramo, ali je to izvedljivo,« je povedala sovodenska županja Alenka Florenin. (Ale)

GORICA - Srečanje Prebežnike je treba razporediti po vsej deželi

Preprečiti je treba koncentracijo prebežnikov v eni sami občini oz. pokrajini ter poskrbeti, da bi bili le-ti bolj homogeno razporejeni po deželni teritoriji. Kako ta cilj doseči, je bila tema srečanja na goriški občini, kjer je župan Ettore Romoli gostil parlamentarce Giorgia Brandolina in Lauro Fasiolo (oba iz Demokratske stranke) ter Alessandra Marana (Scelta civica). Govor je bil o šotorišču Afganistanc v Ulici Brass v Gorici, ki je še vedno vir ostrih polemik. V šotorišču, ki so ga postavili na pobudo pokrajine, je bilo včeraj še 74 prisilcev za azil. Del le-teh bodo morda v prihodnjih dneh lahko sprejeli v centru Nazareno, malo verjetno pa je, da bodo alternativno rešitev za vse afganistanske državljane našli do konca tedna, kot je bilo sprva napovedano.

Romoli je parlamentarce opozoril na neprijeten položaj, v katerem se je znašla Gorica, ki »bo seveda odigrala svojo vlogo pri nudenju pomoči prebežnikom, vendar ne more sama poskrbeti za tako veliko število ljudi.« V FJK, je povedal Romoli, je danes okrog tisoč prebežnikov, kar polovici le-teh pa nudijo pomoč v Gorici in Gradišču. »To je nevzdržno,« je povedal Romoli. Parlamentarci so zagotovili, da se zavzemajo za iskanje rešitev. Brandolin, ki je podpredsednik parlamentarne skupine za nadzor nad izvajanjem schengenskega sporazuma, je povedal, da na vladni ravni že delajo na povečanju števila komisij, ki podeljujejo priseljencem status azilanta. To bi Gorico, kjer trenutno deluje edina tovrstna komisija za severno Italijo, zelo razbremenilo. Fasiolova je izpostavila potrebo po harmonizaciji zakonodaje v državah EU, Maran pa je poudaril, da bi bilo treba prebežnike bolje porazdeliti po deželni teritoriji. O tem problemu se je že pogovoril z ministrom Alfantom. Udeleženci so soglašali, da je treba v manjših občinah goriške pokrajine okrepiti sistem Sprar, ki nudi stanovanja azilantom in prebežnikom. Šotorišče v Ulici Brass in goriško županstvo je včeraj obiskal tudi Massimiliano Fedriga, poslanec Severne lige, po katerem je Gorica žrtev neprimerne državne politike na področju sprejemanja priseljencev.

GORICA - Danes stopajo v veljavo prve prometne omejitve za Okuse na meji

Pričakujejo preko 120.000 vozil

Letos bo mogoče v petek, soboto in nedeljo parkirati tudi na tovornem postajališču družbe SDAG, od koder bo v mesto vozil brezplačni avtobus

Na goriškem pouličnem sejmu Okusi na meji pričakujejo v štirih dneh preko 120.000 avtomobilov, avtobusov in avtodomov, zato pa je goriška občina med organiziranjem prireditve posebno pozornost namenila prometu. »Letos smo poskrbeli za nova parkirišča na tovornem postajališču družbe SDAG in pod viaduktom ob glavnem pokopališču, od koder se bo mogoče v mestno središče odpeljati z brezplačnim avtobusom,« pojasnjuje goriški župan Ettore Romoli. S tovornega postajališča SDAG bo v petek, 26. septembra, avtobus vozil med 18. in 2. uro ponoči, v soboto, 27. septembra, med 15. in 3. uro ponoči, v nedeljo, 28. septembra, pa med 11. in 23. uro. V petek, soboto in nedeljo bo avtobus vozil v mestno središče tudi s parkirišča pri Rdeči hiši in s parkirišča pred športno palačo Palabigot v Podgori. Avtobusi bodo v urah z največjim številom obiskovalcem vozili

vsakih osem minut, drugače pa vsakih petnajst do dvajset minut. Avtobusov ne bo edino v četrtek, 25. septembra, ko se bo praznik začel. Skupno bo na voljo okrog 6000 parkirnih mest; zaradi novih parkirišč na tovornem postajališču SDAG bo približno trideset odstotkov parkirnih mest več kot lani.

Prve prometne omejitve bodo v pričakovanju na praznik stopile v veljavo že danes. Parkiranje bodo prepovedali v ulicah mestnega središča, kjer bodo namestili stojnice; dostop bo dovoljen samo stanovalcem, čeprav gre tudi njim nasvet, naj se s svojimi avtomobili med praznikom izogibajo mestnega središča. Prepoved parkiranja bo veljala na območju, ki gre od Ulice Cadorna do Travnika, in bo zajela tudi trga Cavour in Sv. Antona, ulice Marconi, de Gasperi, Nizza, Roma, Crispi, Oberdan, Petrarca, Rismondo in Boccaccio, trg pred županstvom, Trg Battisti in

Korzo Verdi. Parkirišče na Drevoredu Oriani bo namenjeno avtomobilom in avtodomom gostincev, ki bodo v Gorico začeli prihajati že jutri.

Stojnice bodo letos prvič postavili tudi v Ulici Cadorna, kjer bosta zrasli novi naselji: Od Baltika do Karpatoz, kjer bodo ponujali dobroto iz Vzhodne Evrope, in Ameriška vas. Na Trgu Battisti bodo kot običajno stojnice postavili Avstrijci, medtem ko bodo v Ljudskem vrtu kraljevali francoski kulinarični presežki. Velika Britanija bo vnovič popestrila Trg sv. Antona, nedaleč stran bo zrastle Slovenska vas. Ponovno bo zaživel tudi Raštel, kjer naj bi med drugim spet odprle vrata tudi Zoranova hiša in Krainerjeva železnina. Ljubitelji morskih jedi bodo prišli na svoj račun v Severno-jadranski vasi, poseben poudarek pa bo tudi na gurmanskih specialitetah Furlanije Juljske krajine in Karnije, ki jih bo mogoče okusiti na Travniku.

Na Trgu Battisti in v ostalih ulicah mestnega središča bo prepoved parkiranja stopila v veljavo že danes

FOTO D.R.

NEMCI - Odkritje plošče in predstavitev knjige

Baron Winkler iztrgan pozabi

Ko je cesar Franc Jožef leta 1883 prednika dežele Kranjske Andreja Winklerja povišal v plemiča z dednim nazivom baron, so se prebivalci Trnovske planote zbrali v Winklerjevi rojstni hiši v vasi Nemci. Kot je tedaj poročal časopis Soča, so se najodličnejši možaki »radovali pri kozarcu sladkega vinca med petjem in številnimi napitnicami«. Winklerju pa v Ljubljano poslali pismo s čestitkami, pod katero se je nabralo 29 podpisov. Minulo nedeljo, 131 let kasneje, so se na mestu, kjer je nekoč stala Winklerjeva rojstna hiša, njemu v čast znova zbrali sovaščani. Pa ne le ti, prišli so predstavniki novogoriške mestne občine, goriške pokrajine, slovenskega državnega zbora, evropskega parlamenta ... tokrat zato, da bi ob odkritju spominske plošče Winklerju priznali njegovo žal skoraj pozabljeno mesto v izgradnji slovenske državnosti.

»Moj namen je bil, da ga iztrgam iz pozabe,« skromno pojasnjuje Jože Šušmelj, slovenski diplomat in politik, po rodu skoraj Winklerjev sovaščan. Da je nekdanji predsednik dežele Kranjske dobil prvo obeležje v državi, gre zasluga ravno Šušmelju, ki je o njegovem življenju in delu napisal tudi knjigo. Izšla je kot četrto zaporedno delo v zbirki Besede s Planote, te nastajajo v okviru sekcije za kulturno dediščino pri društvu Planota v sodelovanju z raziskovalno postajo ZRC SAZU. K uresničitvi zamisli o postavitvi spominske plošče na hišo, kjer je nekoč stala Winklerjeva domačija - ta je bila med vojno porušena - pa sta s finančnimi sredstvi pripomogli novogoriška občina in goriška pokrajina, še zlasti se je za uresničitev te ideje zavzela njena podpredsednica Mara Černic.

»Posebej dragoceno je, da je pri financiranju sodelovala goriška pokrajina in s tem prispevala tudi k potrditvi naše skupne zgodovine in se tako poklonila Winklerju kot povezovalcu in velikemu zagovorniku sožitja med Slovenci in Italijani,« je na res dobro obiskani nedeljski prireditvi poudaril Šušmelj, ki je občinstvu razložil tudi zakaj Winkler doslej v državi še ni dobil obeležja: »Uradno zgodovinske in šolske učbeniki so po prvi svetovni vojni povzeli oceno, da je bila Avstrija ječa narodov, v kateri je nemška večinska oblast zatirala slovanske narode. Podobno smo se

učili tudi v šoli. In če je bila ta država v resnici tudi za Slovence ječa, potem niso mogli častiti enega izmed njenih zelo vidnih političnih predstavnikov ne glede na njegove zasluge za narodni razvoj in napredek. Po prvi svetovni vojni so bila v Sloveniji odstranjena vsa obeležja, ki so spominjala na vladavino in politične osebnosti obdobja Avstro-Ogrske. Ob takem uradnem stališču in vzdušju ni bilo prostora za spomin na Andreja Winklerja.«

»Osebnost Andreja Winklerja je bila pomembna po simboliki, ki jo daje za preteklost in prihodnost,« je poudaril predsednik goriške pokrajine Enrico Gherghetta. Dodal je, da je Winkler bil človek, ki se je postavil proti tedanjim pravilom igre: avstrijskemu cesarstvu je dal vedeti, da če hoče res postati cesarstvo, mora spoštovati vse svoje narode, predvsem pa jim mora dati možnost, da se izrazijo in živijo v svojem jeziku. »Izboril je pravico za slovenski jezik v javni upravi in na vseh ravneh. To je zelo pomembno tudi danes, ko je Evropa šibka in nima več svoje moči. Z isto odločnostjo kot jo je imel Winkler, se moramo boriti za spoštovanje vseh narodov in vsakomur zagotoviti dostojanstvo, da se izraža v svojem jeziku. To je sporočilo, ki ga moramo pustiti zanamcem,« je zaključil Gherghetta. Po slavnostnem nagovoru politika in novinarja Dimitrija Volčica sta spominsko ploščo na domačiji s hišno številko 1 odkrila najstarejši prebivalec vasi Alfred Gruden in Marija Mervić Winkler. (k.m.)

Odkritje plošče (desno); prisotne je nagovoril tudi predsednik goriške pokrajine Enrico Gherghetta (spodaj)

FOTO K.M.

Šušmelj podpisuje knjige (levo); Volčic med govorom (desno)

FOTO K.M.

Film o centrih CIE

V trziškem Kinemaxu bodo danes ob 20.30 predvajali film o centrih za priseljence CIE »L'ultima frontiera«, ki sta ga režirala Alessio Genovese in Raffaella Cosentino. Predvajanje bo s prostim vstopom, prireajo ga v sodelovanju z raznimi mirovniškimi gibanji.

Nasilje nad ženskami

V občinski sejni dvorani v Romansu bo jutri ob 20.30 večer o nasilju nad ženskami, ki ga prireja goriška pokrajina v sodelovanju s krajevno občinsko upravo ter združenjema SOS Rosa in Da donna a donna.

Publikacije Vasje Klavore

Goriški muzej prireja danes ob 20. uri v gradu Kromberk srečanje, med katerim bo zgodovinar Branko Marušič predstavil ciklus publikacij o prvi svetovni vojni in Soški fronti Vasje Klavore.

Fotografije v Qubiku

V baru Qubik na Korzu Verdi v Gorici bodo v četrtek, 25. oktobra, ob 18. uri odprli razstavo, na kateri bodo svoje fotografije postavile na ogled Agnese Lorenzon, Amelia Kappel, Annalisa Magnarin, Federica Russo, Lisa Soletu-Gualdi, Loredana Bensa, Orietta Masala, Selina Bressan in Roberta Battiston. Razstavo prireja fotoklub iz Ločnika v sodelovanju z združenjem SOS Rosa.

Razstava Erike Sosol

V novem lokalu-trgovini Degustazione al castello na Trgu Cavouru v Gorici bodo danes ob 18.30 odprli razstavo Erike Sosol »Il ruggito di un sussurro«. Na ogled bo en mesec med 8.30 in 13.30 ter med 17. in 20. uro.

V spomin na Vanesso

V Trzinu se bodo v soboto in nedeljo, 27. in 28. septembra, spomnili Vanesse Guido iz Štarcana, ki je umrl decembra lanskega leta po dolgi bolezni. Niz prireditev prireajo skupaj združenjem karabinerjev, ki bodo zbirali prispevke za pediatrično bolnišnico Burlo Garofalo. V soboto dopoldne se bodo trziški šolarji odpravili na pohod po Krasu, ob 17. uri bo na Trgu Republike predavanje o onkoloških boleznih, ki jih povzroča azbest. Ob 19.45 bo tekaška štafeta, zatem pa bo koncert skupine Alchemica. v nedeljo bo ob 20.30 v občinskem gledališču dobrodelni koncert, med katerim bodo nastopili skupina Riservata Soul Machine, Calicanto band ter Mike Sponza, Luca Ronka, Rocco Bagno in Andro Merku.

Podnebne spremembe

V občinski knjižnici v Trzinu bo v torek, 30. septembra, ob 20.30 srečanje o podnebnih spremembah, ki ga prireja trziška občina v sodelovanju s podjetjem Est Più - Isogas. Spregovoril bo Luca Mercalli, ki je stalni gost televizijske oddaje Fabia Fazio »Che tempo che fa«.

Varnost starejših oseb

V občinski sejni dvorani v Ronkah bo v četrtek, 25. septembra, ob 17.30 srečanje v organizaciji goriške pokrajine v sodelovanju s karabinerji in sindikati upokoencev na temo varnosti starejših oseb.

GORICA - Tradicionalni pohod ob nižji udeležbi kot običajno

Pešačili preko treh mostov

Za organizacijo letošnje čezmejne prireditve - sicer že petnajste po vrsti - so poskrbeli družbeni delavci iz Stražca

Pohod treh mostov je v nedeljo že petnajstič povezal kraje in ljudi z obeh bregov Soče. Gre za čezmejno prireditev, ki jo izmenično prireajo štiri krajevne skupnosti, oz. združenja, ki so jih nadomestila po ukinitvi rajonskih svetov. To so Pevma, Štmaver in Oslavje, Stražce in Placuta-Svetogorska četrt na italijanski strani meje. Tokrat je bilo na vrsti združenje v Stražcah, ki je pobudo lepo izpeljalo, ni pa imelo sreče s udeležbo. Po navadi se tega tradicionalnega pohoda udeležuje od 100 do 200 in tudi več ljubiteljev pohodov, tokrat pa se je na štartu v Stražcah prijavilo le kakih 50 privržencev tovrstnih rekreacijskih prireditev. Nestanovitno vreme je marsikoga bržkone odvrnilo od nedeljske hoje, skoraj istočasno je potekal tudi pohod na Škabrijel, kar nekaj pohodnikov - tudi iz Slovenije - pa se je zbralo na podobni prireditvi v Koprivnem. Ne glede na to je pohod potekal po ustaljenem urniku s traso, ki je udeležence popeljala iz Stražca po cestah ob Soči do bivšega mejnega prehoda na solkanskem

polju. Od tam so se pohodniki podali skozi Solkan, prek mosta osimske ceste dosegli desni breg reke, šli skozi Štmaver in Pevmo ter se po pevmskem mostu vrnili v Stražce. Prehodili so 10 kilometrov in so na poti poleg dveh velikih soških mostov srečali še tretjega, mostič v dolini Pevmice, ki bo prihodnje leto praznoval častitljivih 140 let od izgradnje. Med prečkanjem solkanskega mostu so pohodniki lahko tudi gledali, kako »neustrašni« ljudje skakajo z mostu privezani na močno elastiko. Po poti so ljubitelji hoje nalteli tudi na tri okrepčevalnice s čajem, sokovi, sadjem in piškoti.

Na koncu je v športnem parku društva Azzurra pohodnike pričakala okusna »paštašuta«, na voljo pa so bile tudi jedi na žaru. Domači prireditelji so razdelili tudi nekaj pokalov in praktičnih nagrad. Najbolj številna skupina je bila SZ Dom iz Gorice, najmlajša udeleženka je bila Eva Maršič (4 leta), najmlajši pa Mitja Butkovič (leto in pol). Nekaj praktičnih nagrad v obliki zvezkov in slikanic so prejeli tudi ostali otroci. (vip)

Pohodniški pri okrepčevalnici na Solkanskem polju

FOTO VIP

GORICA - Posvet o ženskah, vojni in miru

Zgledi modrosti in plemenitosti

V okviru programov iz projekta Pot miru je prejšnji teden v Pokrajinskih muzejih v goriškem grajskem naselju potekal posvet na temo »Ženske za mir. Zgledi plemenitosti in modrosti«.

Srečanje si je omislila goriška pokrajinska uprava, ki je v osebi odbornika za kulturo Federica Portellija imela glavnega pobudnika. Med posvetom je odbornik tudi opravljal vlogo povezovalca med posameznimi posegi. Šlo je za temo, ki bolj poredkoma zaide na tovrstne simpozije ali posvete, čeprav gre za vprašanja, ki so v sleherni družbi, pa naj bo to vojno obdobje ali čas miru, povezana z žensko prisotnostjo. Žal se je vabilu na zanimivo srečanje, ki je načelo nešteto argumentov vezanih na vlogo ženske v kriznih obdobjih, odzvalo malo ljudi. Škoda, kajti obdelana vprašanja so razkrila kar nekaj zelo površno poznanih, če že ne povsem neznanih ženskih gibanj, pa tudi ženskih stremeljenj po miru in mirnem reševanju konfliktov. V svojem uvodnem nagovoru je odbornik Portelli tej temi pripisal velik pomen in obžaloval, da je niso uvrstili med učne snovi na šolah.

V nadaljevanju simpozija je bil prebran tekst prof. Brune Bianchi, ki je obravnavala ženski pacifizem iz časov pred prvo svetovno vojno do današnjih izzivov. Zelo podobne misli je iznesla tudi dr. Maria Graza Suriano, ki se je dotaknila vprašanj o prizadevanjih za mir in za pravice žensk. Ženske so marsikdaj največje žrtve vojn, je povedala Surianova, saj so bile marsikdaj podvržene posilstvom in drugim vrstam nasilja. Njihova mnenja, želje in opozorila pa niso bila ni-

Ljubka Šorli

ARHIV

koli upoštevana, niti vzeta na znanje. Gre za klasičen »glas vpajočega v puščavi«, je še povedala Surianova.

Dr. Tatjana Rojc je zelo nazorno govorila o dveh primerih nasilja nad ženskami - o političnim preganjanju Fanice Obid in Ljubke Šorli. Obe sta se na različen način borili proti raznarodovalni politiki fašizma: prva politično, druga s kulturo. Obe sta svojo vlogo proti krivicam do primorskega človeka plačali z zelo visokim davkom: s preganjanjem in taboriščem Ljubka, Fanica pa celo z življenjem. Zadnji poseg na srečanju je imela dr. Antonella Gallarotti, ki je govorila o Giuseppini Furlani, goriški

izobraženki in kulturni delavki. Le zelo bežno je bila omenjena vloga ženske, ki ji je bilo med 1. svetovno vojno naloženo hudo breme. Vsi moški so bili na fronti, tako da so bile ženske tiste, ki jim je bila zaupana vzgoja in preživljanje družine. Opravljati so morale vsa do tedaj moška dela, z vojnih območij pa so morale s kopico majhnih otrok in brez ustreznih prevoznih sredstev bežati in si poiskati zatočišče v raznih begunskih taboriščih stotine kilometrov daleč od doma. Poglavlje o ženskah v prvi svetovni vojni so podrobneje obravnavali na posvetu v Kobaridu, ki je bil na sporedu dan kasneje. (vip)

GORICA - Gledališki festival

Nagrado poimenovali po režiserju Macedoniu

Združenje Collettivo Terzo Teatro Gorizia prireja to jesen že 24. Mednarodni gledališki festival »Castello di Gorizia - Premio Francesco Macedonio«: opredelitev nagrade po uspešnem režiserju je novost letošnjega leta; umrl je namreč pred šestimi meseci.

Prireditelji načrtujejo enajst predstav, od teh so prvo uresničili v soboto. Posvetili so jo izrecno svojemu vzorniku, ki ga prijateljsko in prijazno imenujejo kar Cesco. Poklon se je v več kot dvournem programu odvijal v dvorani Kulturnega doma, režiral pa ga je Paolo Quazzolo.

Iz povezovalnega besedila je več kot dvesto gledalcev, med njimi je bila tudi družina z ženo, hčerko in sinom, imelo možnost slediti Macedonijevi življenjski, zlasti pa umetniški poti, ki ga je iz Idrije, kjer je bil rojen leta 1927, vodila v Gorico, Trst, na Reko... V več desetletjih se je posvetil različnim gledališkim zvrstem: drami, komediji, opereti. Na večeru v Kulturnem domu so prikazali tudi nekaj kadrov njegovega sicer edinega kratkometražnega filma. O filmu na splošno je bil izredno poučen, poznal je neverjetno kopico podatkov, datumov, režij in ogledal si je vsa umetniško vredna dela. Omeniti gre njegovo sodelovanje s Tulliom Kezichem, katerega je prepričal, da je napisal nekaj dramskih besedil v tržaškem narečju z iskrivo domisljico: »Narečje je kot vožnja s kolesom. Ko si ga enkrat že uporabil, ga ne pozabiš več.«

Nastopilo je okrog petnajst igralcev in tudi opernih pevcev, ki so prebirali odlomke iz nekdanj prikazanih del oziroma izvedli nekaj arij iz Czardaške princeske. Poslušalcem je bila darovana možnost slediti izvajanju Ruzanteja, Goldonija, Sveva. Sčasoma je med izvajanjem poklona bilo začutiti nekaj natpanosti. Kar presega pol drugo uro izvajanja, razpršuje osredotočenost na nastopajoče. Po imenu omenimo le večkratnega spremljeval-

Francesco Macedonio

BUMBACA

ca na klavirju, ki je ustvarjal deklamatorjem glasbeno kuliso in je bil tudi režiserjev prijatelj - Livio Cecchelin. Iz arhiva Stalnega gledališča La Contrada si je vodstvo Festivala sposodilo nekaj na film posnetih odlomkov najbolj odmevnih gledaliških del, ki jih je režiser mojstrsko postavil na oder v 38 letih tudi v vlogi umetniškega vodje. Ne gre pozabiti, da je sicer bil po poklicu učitelj na osnovnih šolah in se je do upokojitve posvečal dvema dejavnostima.

Francesco Macedonio je bil tudi predsednik žirije Festivala »Castello di Gorizia«. Še prej je svojo pot začel v gledališki hiši »Piccolo teatro Città di Gorizia«, sicer pa je sodeloval s Stalnim gledališčem Furlanije Julijske krajine, za katerega je režiral nekaj odmevnih del: Ibsenovo Hišo lutk, Francescovo »Gorizio 1916«, Cankarjevega oziroma Tomizzovega Idealista (1976), Svevovo »Senilità«. Na Reki je delal z italijanskim in hrvaškim gledališčem, v Ljubljani s tamkajšnjo Dramo (v reklamnem letaku piše »lo Slovensko Narodno Drama a Lubiana«, op. pisca). Njegov režiserski podpis nosi okrog sto trideset postavitev in za svoje celotno delo je prejel Flajanovo nagrado v letu 2012. (ar)

NOVA GORICA - Lokalne volitve

Darinka Kozinc za decentralizirano občino

Za županjo Nove Gorice v imenu stranke Zveza za Primorsko (ZZP) kandidira 61-letna magistra znanosti Darinka Kozinc. Za preboj v mestni svet se poteguje 32-članska lista. Njena vizija je prepoznavna, decentralizirana, v trajnostni razvoj usmerjena občina. Na prvem mestu v volilnem programu Kozinceve je ponovna rast gospodarske moči in povečanje zaposlitvenih možnosti ter zaposlovanje mladih s pomočjo podpornega mrežnega centra. Poudarja pomembnost Nove Gorice kot univerzitetnega mesta ter vzpostavitev pogojev za razvoj drobnega gospodarstva in kmetijstva. Novo Gorico bi na zemljevid Evrope vrnila s pomočjo t.i. funkcionalne regionalizacije, ob tem pa poudarja tudi pomen čezmejnega sodelovanja kot priložnost na številnih ravneh. »Skupno življenje in ustvarjanje sta priložnost, mesti naj se razvijata kot siamski dvojčici. Podpiram povezovanje naših manjših podjetij s sorodnimi v Gorici in povezovanje Univerze v čezmejnem prostoru,« poudarja.

Novo Gorico bi Kozinceva naredila prepoznavno tudi s turističnega vidika, v ta namen bi ustanovila zavod za turizem, uvedla pa bi prepoznavne prireditve kot so mladinske delovne brigade in festival borbenih pesmi. Večji poudarek bi namenila t.i. verskemu turizmu in uvedla nove oblike turističnih

Darinka Kozinc

FOTO K.M.

namestitev, ki bi izkazovale krajevne značilnosti, obenem bi povezala že obstoječe vaše muzeje. Zavzema se tudi za investicije v komunalno infrastrukturo in vodotoke ter za usklajene investicije v krajevne skupnosti, ki bi zagotavljale enakomeren razvoj vseh predelov občine ter za vzpostavitev skupne blagovne znamke spodnje Vipavske doline. Kandidatka obljublja tudi ureditev parkiranja in javnega prometa v mestu, ureditev kolesarskih stez in izposajo koles ter izgradnjo parkirnih hiš, izgradnjo varovanih stanovanj in stanovanj za mlade družine. Zavzema se za vzpostavitev socialnega vrta, na katerem bi bili pridelki dostopni socialno šibkejšim občanom. (km)

Planetarij na novogoriškem Bevkovem trgu

FOTO K.M.

Privlačni planetarij

Na novogoriškem Bevkovem trgu je bilo v petek zanimanje za obisk planetarija tolikšno, da so organizatorji popoldan uvedli še dodaten termin ogleda. Obiskovalci so si s pomočjo interaktivnega prikaza ogledali nastanek vesolja, planete, ozvezdja ... Dopoldan so potekali ogledi za šolarje, popoldan pa za javnost. »Če bi ga imeli tu dva dni, bi bil vseskozi poln,« je bila nad velikim zanimanjem za planetarij nav-

dušena Lara Brun, direktorica novogoriškega Mladinskega centra, ki za prihodnji festival znanosti že snuje nova presenečenja. Festival organizira novogoriška e-hiša, ki deluje pod okriljem omenjenega mladinskega centra. Petkov program se je zaključil s predavanji na temo Obrazi svetlobe, ki bo rdeča nit tudi sobotnega sporeda, ko so potekali interaktivni poskusi in delavnice. Obiskovalci so na zabaven in poučen način odkrivali zakonitosti znanosti. (km)

Vrtec začasno ob šoli

Otroci tržiškega otroškega vrtca Collodi so novo šolsko leto začeli v prostorih osnovne šole Duca D'Aosta, saj mora občina njihovo šolsko poslopje prenoviti. V prejšnjih mesecih so na stenah vrtca Collodi opazili nekaj razpok, zato so se na tržiškem županstvu odločili, da selijo didaktično dejavnost v poslopje osnovne šole Duca D'Aosta. Med poletnimi počitnicami so uredili nekaj učilnic, namestili nova vhodna vrata in uredili dvorišče, na katerega imajo dostop samo otroci iz vrtca. Stroški za ureditev šolskih prostorov znašajo okrog 60.000 evrov, v znesek so vključena tudi zunanja otroška igrala, ki jih bodo namestili v prihodnjih dneh in ki stanejo 22.000 evrov. Obnova šolske stavbe, v katerem je do selitve deloval vrtec Collodi, bo predvidoma trajala vsaj osemnajst mesecev.

Predavanje o Liberaletu

Na sedežu Fundacije Goriške hranilnice v Gosposki ulici v Gorici bo danes ob 17.30 Giuliana Ferrisi predavala o življenju in delu goriškega slikarja Giorgia Liberaleta, ki se je rodil leta 1527 in umrl leta 1580. Na večeru v prireditvi goriškega instituta za socialno in versko zgodovino bo spregovoril tudi Silvano Cavazza; osrednja osebnost njegove pripovedi bo kapetan Francesco Della Torre, ki je v Gorici živel med letoma 1527 in 1580.

ODBOJKA - Danes začetek ženskega svetovnega prvenstva

Kako lep je Trst

V tržaški skupini bodo igrale Brazilija, Bolgarija, Kanada, Kamerun, Srbija in Turčija - Tekme ob 10.30, 17. in 20. uri

»NAŠ« INTERVJU M. Barbolini: Italija za vrh, ni lahkih tekem

Massimo Barbolini je z italijan- sko reprezentanco med leti 2006 in 2012 osvojil dva evropska naslova, dvakrat je bil tudi najboljši na svetovnem pokalu (World cup 2007 in 2011), štirikrat pa tretji na Grand pri- xu. Od sezone 2012/13 deluje v Tur- čiji: ob klubu Galatasaray je lani prev- zel tudi vodenje ženske izbrane vrste Turčije, ki bo v prvi fazi svetovnega prvenstva igrala v Trstu.

Nastopate v vaši domovini, a prvič na klopi tuje reprezentance. Kakšni so občutki pred začetkom?

Doma je vedno lepo. Občutki so enkratni, saj je svetovno prvenstvo ne nazadnje najtežji turnir.

Težji kot na olimpijskih igrah.

Tako je. Na olimpijske igre se težko prebiješ, nato pa je na turnirju manj tekem na tako visokem nivoju kot na SP. Na SP se moreš že samo za preboj v drugo fazo posebno potru- diti.

Tržaško skupino uvrščajo s ti- sto v Veroni med najzahtevnejše. Se strinjate?

Ko igraš SP, ne moreš pričakovati lahkih tekem. Upajmo, da bomo kos vsem.

Kam ciljate?

Napredovati želimo v drugi del, vendar bomo previdni, igrali bomo tekmo za tekmo.

Botra tržaške skupine je San- dra Vitez. Nazadnje ko je igrala v re- prezentanci, ste bili ravno vi njen selektor. Se je spominjate?

Sprejeti tako odločitev, v času, ko si na višku svoje kariere, je zago- tovo zelo težko. Razumeti moramo njeno odločitev in jo spoštovati. Bi- la je res pogumna: težje je sprejeti ta- ko odločitev, kot pa nadaljevati. Ne- kateri čakajo morda preveč časa, da to storijo.

Ali se z njo še v stiku?

Ne, ni bilo več priložnosti. Ško- da je, da je nehala, saj bi lahko bila ze- lo uspešna. Zdaj pa ji zaželim veliko sreče za to, kar dela sedaj.

Kdo so glavne favoritke za končno zmago?

Brazilija, Rusija, Kitajska in Ita- lija.

Omenili ste tudi Italijo. Med vpoklicanimi so tudi »veteranke«. Kako ocenjujete to odločitev?

Je ne bome sodil. Vendar pa ne maram govoriti o starih in mladih. Na takih prvenstvih je treba izbrati naj- boljše, ne glede na starost, naj bodo novinke ali veteranke. Zato mislim, da je Bonitta izbral pravilno.

Italijansko odbojgarsko sceno opazujete zdaj iz tujine. Kaj meni- te o njej?

Igralke so pravo bogastvo: so zelo dobre, zelo cenjene in zdaj igrajo vseh povsod. Gibanje je na do- bri poti, ker ima za sabo tudi veliko gledalcev. Dokler bodo oni, se ni- mamo česa bati. Z boljšim ekonom- skim prilivom pa bo možno tudi dvi- gnili raven prvenstva.

Kako pa je v Turčiji?

Razlik pri mojem delu ni. Zame je to odlična izkušnja in možnost na- predovanja, saj je turško prvenstvo ob ruskem med najboljšimi. (vs)

Z leve: M. Barbolini, Z. Terzić, J. R. Akono, L. Arnd, V. Kuzyutkin, Jose Roberto L. Guimaraes

FOTODAMJ@N

TRST - Kako lep je Trst, sicer na- slov prvega slovenskega vodnika po Trstu in okolici (ZTT, 2011), je bil leit- motiv uvodnih pozdravov selektorjev vseh šestih reprezentanc, ki bodo od danes do nedelje gostovale v Trstu, v eni izmed štirih skupin svetovnega prvenstva. Lepote mesta v zalivu sta včeraj, na novinarski konferenci v gle- dališču Miela, posebej poudarila Jose Roberto, selektor Brazilije, ene glavnih favoritk tržaške skupine in prvenstva nasploh, in Massimo Barbolini (in- tervju levo), ki od lanske sezone vodi turško izbrano vrsto. Selektor Srbije **Zoran Terzić** ni pozabil na številčno tržaško srbsko skupnost, ki bo v trža- škem PalaRubini prav gotovo sedmi mož na igrišču: »Ko je mednarodna odbojarska zveza odločila, da bo prvenstvo gostila Italija in Trst, sem si zaželel, da bi mi gostovali ravno tu, saj vem, da živi v mestu veliko naših so- narodnjakov.« V Trstu bodo igrale še Bolgarija, Kanada in Kamerun. Za afri- ško izbrano vrsto bo to šele drugi na- stop na svetovnem prvenstvu. Prvič so Kamerunke igrale na SP leta 2006, ko so domov odšle brez zmage na 21. me- stu. Trener **Jean Rene Akono** ve, da so najšibkejši člen v zahtevni tržaški skupini. »Veseli smo že, da smo tu. Trdo smo delali tri mesece. Nastop na SP je priložnost, da naberejo nove iz- kušnje in da se soočimo z najvišjim možnim nivojem,« pravi selektor, ki si želi čez dve leti nastopiti tudi v Riu. Za zadnje mesto v skupini bo najbrž odločilna že uvodna tekma v skupini, danes ob 10.30, med Kamerunom in **Kanado**. Odbojkarice iz Severne Ame- rike, kar deset je novink, bi rade na- predovale v drugo fazo, kar pa so zdaj samo »sanje«. **Bolgarija** bo v Trstu igrala v nekoliko okrnjeni postavi, saj se je pred dnevi poškodovala Eva Ya- neva; ker doslej ni igrala veliko med- narodnih turnirjev, je na svetovni ja- kostni lestvici šele 35., vendar je po- ložaj nekoliko varljiv.

Da je tržaška skupina (s tisto v Ve- roni, kjer igrajo Nemčija, Nizozemska,

Na leseni kip Jamesa Joycea v tržaškem gledališču Miela so priložnostno položili plakat svetovnega prvenstva v odbojki

FOTODAMJ@N

Rusija, ZDA, Kazahstan, Tajska in Mehika) najzahtevnejša, so se strinja- li tudi selektorji, niso se pa hoteli pre- nagliti pri napovedih. Med glavnimi fa- voritkami je vsekakor Brazilija, olim- pijski prvak v Londonu 2012 in Pekin- gu 2008, a še brez svetovnega naslova. Zmagovalke letošnjega Grand Prix so pripravljene, meni selektor Jose Ro- berto: »Vendar na prvenstvu ni lažje- ga nasprotnika, vseh je treba premagati. Seveda sem nekoliko zaskrbljen, ker je pot do finala dolga, odigrati bomo mo- rali kar 13 tekem, zato se lahko zgodi marsikaj. Vsaka tekma bo zato najpo- membnejša, pozorni moramo biti na točke, sete... Na prejšnjih prvenstvih ni- smo zmagali, ker si tega nismo zaslu- žili. Prvi cilj bo zdaj napredovanje v drugo fazo, dlje ne gledam,« je poja- nil selektor Brazilije, ki ima noge trdno

na tleh. Predaleč ne gledajo niti v ta- borih Turčije in Srbije, ki se bosta naj- verjetneje borili za drugo mesto. »Igra- li bomo postopoma, korak za korakom. Vse je možno ... možko svetovno prve- nstvo je dokaz, da je lahko vsaka tekma odločilna. Sicer pa, če bomo napredo- vali, bomo v drugem delu imeli zelo zahtevno skupino,« pravi **Massimo Barbolini**. Zelo nevaren nasprotnik bo tudi Srbija, ki se je na prvenstvo dobro pripravila: »Na Word Prixu nismo zai- grali dobro, zdaj pa smo pripravljeni. Zadovoljen sem z opravljenim delom.« Turčija je na svetovni jakostni lestvici enajsta, Srbija osma, Brazilija pa vodi.

Tritedensko prvenstvo se bo kon- čalo v nedeljo, 12. oktobra, s finalnim obračunom v Milanu. Italijanska re- prezentanca bo danes začela svoje na- stope v Rimu proti Tuniziji, nato še proti Hrvaški (jutri), Argentini (v sre- do), Nemčiji (v soboto) in Domini- kanski republiki (v nedeljo). Vse tekme bo igrala ob 20.00. (vs)

Danes po TV - Rai Sport 1

10.30 Argentina - Hrvaška; 17.00 Dom. republika - Nemčija, 20.00 Italija - Tunizija, 0.30 Brazili- ja - Bolgarija.

Jutri

10.30 Dom. republika - Tunizija, Nemčija - Argentina; 20.00 Italija - Hrvaška, 0.30 Portoriko - Kuba.

SPORED 23 tekem v 9 dneh tekmovanj

Danes, 23. septembra

10.30 Kanada - Kamerun
17.00 Srbija - Turčija
20.00 Brazilija - Bolgarija

Jutri, 24. septembra

10.30 Turčija - Kanada
17.00 Kamerun - Brazilija
20.00 Srbija - Bolgarija

Četrtek, 25. septembra

10.30 Kanada - Brazilija
17.00 Kamerun - Srbija
20.00 Turčija - Bolgarija

Sobota, 27. septembra

10.30 Bolgarija - Kamerun
17.00 Srbija - Kanada
20.00 Brazilija - Turčija

Nedelja, 28. septembra

10.30 Kamerun - Turčija
17.00 Bolgarija - Kanada
20.00 Brazilija - Srbija

Štiri najboljše ekipe napreduje- jo v naslednjo fazo. Rezultati medse- bojnih obračunov štejejo tudi za dru- go fazo. Od 1. do 5. oktobra bo v Trstu še druga faza, na kateri bodo nasto- pile ekipe iz skupin v Bariju in Rimu. Vsak dan (3. oktober bo prost dan) bo- sta na sporedu 2. tekmi ob 17.00 in 20.00.

Cene vstopnic

Za dve popoldanski tekmi: tribuna 33 €, srednje stopnišče 22 €, zgornje stopnišče 11,5 €; under 14 6,5 € za vsako tekme v vseh sektorjih; jutra- na tekma: enotna cena 11,5€. Abon- maji za vse tekme prve faze: tribuna 106 €, srednje stopnišče 76 €, zgor- nje stopnišče 33 €.

Ostale skupine

Skupina A: Argentina, Hrvaška, Do- minikanska republika, Nemčija, Itali- ja, Tunizija.

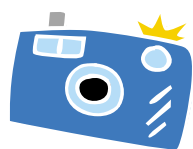
Skupina C: Kazahstan, Mehika, Ni- zozemska, Rusija, Tajska, ZDA.

Skupina D: Azerbajdžan, Belgija, Kitajska, Kuba, Japonska, Portoriko.

FILATELIJA Pošta izdala znamko

Ob priliki svetovnega od- bojarskega prvenstva, ki se bo v različnih mestih odvijala celo tri tedne, je ministrstvo za gospo- darski razvoj pošte odobrilo izda- jo spominske znamke v vrednosti 0.70 evra. Znamka pripada seriji namenjeni športu. Natisnili so 2 milijona 716.000 primerkov. Pro- dajali jo bodo na poštah uradih, filatelističnih oknih v Rimu, Mi- lanu, Benetkah, Neaplju, Trstu, Turinu in Genovi ter preko sple- ne strani www.poste.it.

V dvorano z izvidom Primorskega dnevnika

V tržaški športni palači si boste lahko v prihodnjih dveh tednih ogledali nastop vrhunskih odbojkaric. To je dogodek, ki je lahko zanimiv za vse ljubitelje športa, ne le za odbojkarje. Če se boste torej odločili za obisk tekem, vas vabimo, da se med tekmo fotografirate (z izvidom Primorskega dnevnika ali tudi brez) in nam svojo fotografijo pošljite za objavo na naših spletnih straneh www.primorski.eu, na naši facebook strani [primorski_sport](https://www.facebook.com/primorski_sport) ali morebiti tudi v tiskani izdaji našega dnevnika. Fotografije nam pošljite preko rubrike Fotogalerije bralcev na spletni strani www.primorski.eu ali po elektronski pošti na sport@primorski.eu.

ODBOJKA - Izenačene tekme na moškem turnirju Bazoviških junakov v organizaciji ŠZ Sloga

Eden najboljših doslej

V repenski telovadnici se je v nedeljo zaključil mednarodni moški odbojarski turnir za 41. Pokal bazoviških žrtev, ki ga je priredilo AŠZ Sloga v sodelovanju z ZŠSDI in ob pomoči prispevka Dežele FJK. S turnirjem se je tudi zaključil niz proslav na športnem področju ob 84 letnici ustrelitve štirih bazoviških junakov, ki jih naše društvo prireja vsako leto.

Moški turnir je bil po kakovosti vsekakor eden boljših doslej. Ogleдали smo si lahko šest res izenačenih in privlačnih tekem bolj ali manj enakovrednih ekip.

Bassano Volley bo letos v B2 ligi igral v isti skupini kot Sloga Tabor Televita in Olympia. Na turnir je prišla v zelo mladem sestavu, saj sta bila odsotna glavni napadalec in korektor (bivša A ligaša). Mladi igralci so tehnično dobro podkovani, trener Poletto pa je izpostavil, da jim sedaj manjka samo še »garanje« v telovadnici, da postanejo še boljši.

OK Žirovnica bo letos nastopala v drugi slovenski ligi in pri društvu imajo zelo ambiciozne načrte. Ekipo v glavnem sestavljajo mladi igralci, ki pa so izredno perspektivni: dva sta stalna člana slovenske kadetske reprezentance (libero Toman in podajač Šikanič), Tučen pa je center v mladinski reprezentanci. Žirovničani so tudi dokazali, da so v primerjavi z ostalimi tremi ekipami trenutno v najboljši formi in so tako tudi zaslužno osvojili prvo mesto.

Za naša dva B2 ligaša je bil turnir prvi uradni nastop v letošnji sezoni. Za goriško ekipo pomeni zlasti

Sobotni derbi, na katerem je Sloga Tabor s 3:2 tesno premagala združeno goriško ekipo Olympie, je že pokazal, da bo prvenstveni spopad v prvem krogu lige B2 18. oktobra v Gorici, nadvse napet in vroč

FOTODAMI@N

prihod napadalca Gastalda veliko ojačitev v napadu in prav gotovo bo v prvenstvu udarna diagonala Gastaldo/Terpin povzročala težave vsakemu nasprotniku. Drugemu podajaju Rigonatu se prav nič ne pozna, da dve leti ni igral, nasprotno, s svojo tehniko in izkušnjami je prav gotovo velika dodana vrednost naše združene ekipe.

V vrstah Sloge Tabor Televita je prvič nastopil korektor Nikola Ivanović, ki ima v sebi velik napadalni potencial. Trener Jerončič je v obeh dneh stalno menjaval postavbo in vloge svojim igralcem, največjo novost predstavlja vsekakor postavitev na center Vasilija Kanteta. Na turnirju so nastopili čisto vsi igralci razen Sircha, ki si je med tednom na treningu poškodoval prst in bo moral nekaj časa mirovati in je soigralce lahko spremljal le s klopi.

V prvi jutranji tekmi je Žirovnica po izgubljenem prvem setu strla odpor Bassana, ki ga je nato po samih treh setih premagala tudi Sloga Tabor Televita. Našim igralcem je v prvem nizu uspelo nadoknaditi že kar visok zaostanek in nato zmagati v razburljivi končnici, preostala dva niza pa sta bila precej enosmerna. O končnem zmagovalcu je tako odločala zadnja tekma, v kateri pa Olympii žal ni uspelo ponoviti uspeha iz lanskega leta, ko je turnir osvojila. Tako Olympia kot Žirovnica sta se odlikovali z zelo dobro obrambo in blokom, pa tudi v napadu so bili učinkoviti igralci obeh ekip. V prvih dveh nizih je bila stalno v vodstvu Žirovnica, zadnji pa je bil izenačen vse do konca, ko je Žirovnici vendarle uspelo doseči odločilno prednost.

Izidi drugega dne: OK Žirovnica – Bassano Volley 3:1 (22:25, 25:22, 29:27, 25:21), Sloga Tabor Televita – Bassano Volley 3:0 (27:25, 25:17, 25:18), OK Žirovnica – Olympia 3:0 (25:19, 25:20, 25:23)

Vrstni red: OK Žirovnica 9 točk, Sloga Tabor Televita 5, Olympia 4, Bassano Volley 0.

OK Žirovnica: Beravs, Blagne, Globočnik, Jenko, Kegljevič, Lindič, Mekina, Šikanič, Toman, Tučen, Urbančič, Zorman. Trener Miha Verbič

Sloga Tabor Televita: Bolognesi, Cettolo, Iaccarino, Ivanović, Jerončič, Kante, Ambroz in Matevž Peterlin, Princi, Privileggi, Sirch, Sosič. Trener Gregor Jerončič

Olympia: Brun, Čavdek, Gastaldo, Hlede, Juren, Komjanc, Lavrenčič, Pavlovič, Persoglia, Rigonat, Terpin, Vizin, Vogrič. Trener Fabrizio Marchesini

Bassano Volley: Bizzotto, Bordignon, Busatta, Comacchio, Finco, Frigetto, Ioppi, Osellame, Pontarollo, Rampin, Seminara, Zurlo. Trener Diego Poletto

Tekmovalnemu delu je sledilo nagrajevanje ob prisotnosti predsednika ZŠSDI in člana Odbora za proslavo bazoviških junakov Ivana Peterlina, ki je pozdravil vse navzoče in čestital AŠZ Sloga za še en odlično izpeljan turnir. Ekipa in posameznike sta nagrajevala Slogin predsednik Viktor Stopar in predsednik AŠD Sloga Tabor Andrej

Maver. Vse nastopajoče ekipe so prejele pokal, nagradi pa so bili tudi najboljši posamezniki in sicer napadalec Matej Urbančič, podajač Žan Beravs (oba OK Žirovnica), obrambni igralec Simon Plesničar (Olympia) in najboljši igralec turnirja Vasilij Kante (Sloga Tabor Televita). V nagradni sklad so prispevali deželni odbor FIPAV, Draguljarna Malalan, Občina Repentabor in ZŠSDI. OK Žirovnica je dobil tudi prehodni pokal Odbora za proslavo Bazoviških junakov (njegov predsednik Milan Pahor si je tudi ogledal sobotne tekme).

KOŠARKA - Grado zmagovalac turnirja ŠD Dom K2sport in mark Izenačene tekme so privabile v dvorano lepo število gledalcev

Ekipo AP Grado je osvojila 21. košarski turnir »K2 Sport – Mark«, potem ko je v finalu premagala Kontovel s 63:50. Na tretje mesto se je uvrstilo domače moštvo, in sicer članska ekipa Doma, ki je v malem finalu bila boljša od Athletisma s 64:54. Porazena ekipa pa si je vsekakor prislužila pokal za fairplay. Ekipa sta v nedeljo nagradila predsednik ZŠSDI Ivan Peterlin in Domov predsednik Mitja Primosig. Organizatorji (Športno Združenje Dom v sodelovanju s Kulturnim domom, ZŠSDI in s podporo Fundacije goriške hranilnice) tradicionalnega turnirja so se letos odločili za nekoliko spremenjeno formulo, saj so letos nastopile ekipe, ki igrajo v nižjih kategorijah (pet ekip promocijske lige, Domova ekipa U19 in dve ekipi D-lige). Nova oblika turnirja se je izkazala za uspešno, saj so izenačena srečanja privabila v Kulturni dom lepo število gledalcev, kljub temu da so nastopala nekoliko »manj rangirana« moštva v primerjavi s prejšnjimi leti. Tekme so ekipe odlično izkoristile, da se pomerijo z nasprotniki, ki jih bodo srečali med sezono, obenem pa, da prvič preizkusijo kakovost dela, ki je bilo opravljeno na treningih. Najdodamo, da je sočasno s članskim turnirjem po

tekali tudi mladinski turnir za letnike 2002/2003, ki ga je osvojila Ardit, medtem ko se je na drugo mesto uvrstil Dom, na tretje Nova Gorica, na četrto pa Bor. Pred finalnim obračunom je bila v nedeljo na sporedu tudi prijateljska tekma med Domovo in Jadranovo ekipo U15, na kateri so zmagali mladi jadranci. (av)

Za 3. mesto
Dom – Athletismo 64:54 (24:7, 43:25, 52:40)

Dom: Voncina 7, Sanzin 5, Terčič, Zavadlav M. 8, Zavadlav G. 18, Bensa 3, Abram 7, Franzoni 6, Graziani 6, Peteani, Antonello 2, Collenzini 2. Trener: Dellisanti.

Finale
Kontovel – Grado 50:63 (12:21, 25:29, 39:51)

Kontovel: Škerl 7, Žerjal, Majovski nv, Zaccaria J. 14, Bufon 3, Gantar 4, Starc 6, Regent nv, Lisjak 2, Devetak nv, Zaccaria 13, Hrovatin 1, Mandič. Trener: Švab.

GRADO: Fabbian, Pittia, Sgubin 3, Vesco, Galopin 15, Pinatti 7, Cicogna 14, Dreas 9, Gazzetta 13, Cicogna 2. Trener: Miani.

Obvestila

SMUČARSKI ODESK SPDT obvešča, da se v sredo, 1. oktobra 2014 začenja predsmučarska vadba za odrasle, ki bo v telovadnici šole Codermatz v ulici Pindemonte 11 v Trstju, z začetkom ob 20.30. Za informacije in prijave pokličite na tel.št. 335 6123484.

AŠD SHINKAI KARATE CLUB obvešča, da se bodo redni treningi pričeli v torek, 30. septembra v Športno Kulturnem Centru v Zgoniku. Urnik: otroci beli pasovi 16.00 / 17.00. Otroci barvani pasovi 17.00 / 18.00. Odrasli 18.00 / 20.00. Info: 338 7281332, 334 6218712

GINNASTIČNI ODESK ŠZ BOR začenja novo sezono ritmične gimnastike. Treningi na Stadionu 1. maja bodo potekali ob torkih od 16.30 do 17.30 za predšolska in osnovnošolska dekleta; ob petkih od 16.30 do 17.30 za predšolske deklice, za osnovnošolske pa od 17.30 do 18.30. Prvi trening bo danes, 23.9. Treningi na Opčinah (telovadnica osnovne šole Bevk) ob sredah; za predšolska dekleta od 16.30 do 17.30 in osnovnošolke pa od 17.30 do 18.30. Prvi trening bo jutri 24.9. Za prijave in info 04051377 ali 328273390 (Petra)

ŠPORTNA ŠOLA TRST - ŠZ BOR obveščata, da se bo ŠPORTNA ŠOLA za otroke od 1. do 6. leta pričela na Stadionu 1. maja v soboto, 4. oktobra z urnikom: 9.30 - 10.30 za otroke od 1. do 3. leta in 11.30 - 12.30 za otroke od 3. do 6. leta. Informacije in predpisi v uradu na Stadionu 1. maja, e-pošta: urad.bor@gmail.com ali na tel. št. 04051377.

AŠD CHEERDANCE MILLENIUM obvešča, da so v teku vpisovanja za sledeče skupine: OSNOVNA MOTORIKA (3-6 let) pon in pet 16.45-17.45, OTROŠKA CHEER SKUPINA (7-11 let) pon 16.30-18.30 in pet 17.00-18.30, MLADINSKA CHEER SKUPINA (12-18 let) pon 18.00-20.00 in pet 19.00-21.00. Info: 349-7597763 (Nastja) ali info@cheerdancemillemilium.com

PLAVALNI KLUB BOR organizira tečaj plavanja na Alturi za otroke od 4. leta starosti dalje. Info in vpis na tel. 040-51377 ob delavnikih med 14. in 17. uro.

ALPINISTIČNI ODESK SPDT obvešča, da bo prva urica plezanja, namenjena osnovnošolskim otrokom, stekla v petek, 26. septembra, ob 17.30, v športnem centru Jarja v Bazovici. Vabilo je odprto tudi novim bodočim plezalcem, več info na +39 349-874 2101.

ŠD KONTOVEL vabi vse, ki so lani obiskovali tečaj Body mind tehnike in vse nove navdušence, na informativni sestanek, ki bo danes, 23. septembra 2014, ob 19.00! Dobimo se v Kontovelski telovadnici. Za dodatne informacije: +39 338 4563202 (Katja).

SKIROLL Spodbuda za nadaljnje nastopanje

Uspešen nastop na tekmi svetovnega pokala v skirollu v dolini Fiemme je tekmovalac ŠD Mladina Niki Hrovatin v nedeljo končal še s 6. mestom v štafeti. Na 2,4 km dolgi progi, ki jo je vsak tekmovalac pretekel trikrat, je to uvrstitev dosegel skupaj z Albertom Della Vio.

V spominu bo Hrovatinu vsekakor ostal predvsem sobotni šprint (o tem smo že poročali), v katerem je prvič na tekmah pokala stopil na zmagovalni oder in to v najmočnejši konkurenci. S tem je obenem tudi dokazal, da bi si najbrž zaslužil, da bi ga v reprezentanco poklicali letos že prej in ne šele na zadnji tekmi mednarodne sezone. Niki bo prihodnje leto prestopil v kategorijo članov, kjer bo boj za nastop v državnem dresu še težji, rezultat v dolini Fiemme pa predstavlja spodbudo za njegovo nadaljnjo pot.

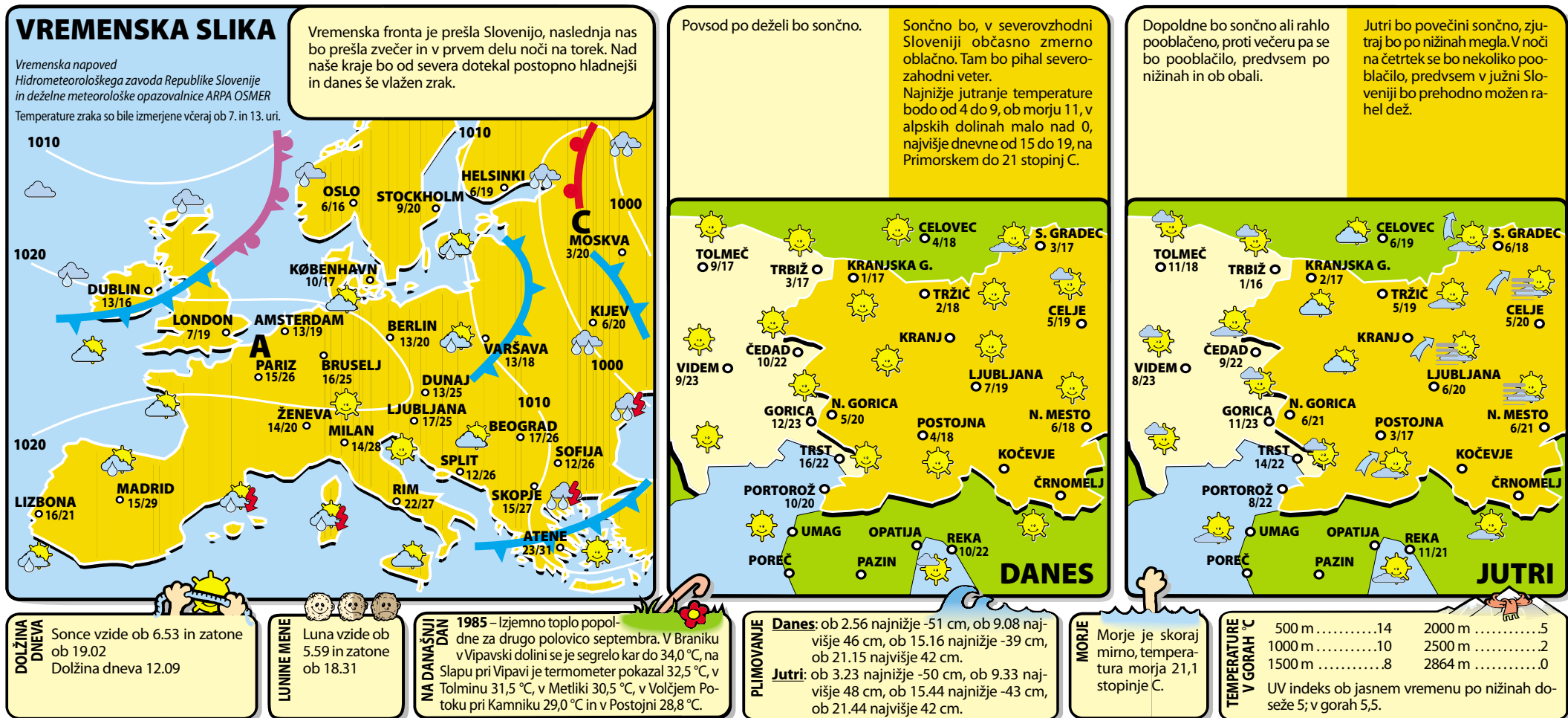
Izidi štafet: 1. Rusija 1 22:42; 2. Švedska 22:45; 3. Italija 1 22:47; 6. Italija 3 (Hrovatin/Della Via) 24:04.

OD DANES V Nabrežini bodo nastopile vse naše ekipe

V nabrežinski občinski telovadnici se danes začenja 1. Memorial Silvano Grassi, ki ga ŠD Sokol organizira v spomin na letos preminulega člana nabrežinskega društva, ki je bil v lansk sezoni tudi spremljevalec članske ekipe. Nastopajo Jadran (državna B-liga) in Ajdovščina (2.SKL), Bor in Breg (deželna C-liga) ter Sokol in Kontovel (D-liga).

Spored

Danes, 19.00 Ajdovščina - Kontovel, 21.00 Jadran - Sokol; četrtek 19.00 Jadran - Bor, 21.00 Ajdovščina - Breg petek 19.00 Breg - Kontovel, 21.00 Sokol - Bor. V soboto (od 17.00 do 21.00) bodo na sporedu tekme za 5., 3. in 1. mesto.

Razglednice

V tej prvi številki Postiljona v novi sezoni, ki je za to rubriko že sedma, ne bomo najprej spregovorili o znamkah, ampak o razglednicah. Med znamkami in razglednicami obstaja neka zgodovinska afiniteta. Medtem ko so poštne pošiljke poznali že stari Feničani in so jih uporabljali tudi na kitajskem dvoru, znana pa je predvsem poštna služba pri starih Rimljanih, so znamke bolj sodobno odkritje. Kot znano, so prvo poštno znamko izdali Angleži leta 1840 in se zaradi njene cene in barve imenuje black penny. Znamke so rabili samo za pošiljanje pisem.

Istega leta, se pravi 1840, je nekdo iz Londona poslal prijatelju kartonček s poslikano podobo. Ta dopis velja danes za prvo razglednico na svetu. Avtor si gotovo ni predstavljal, da bo ta njegova originalna in zabavna pobuda sprožila nekaj let kasneje pravo poplavo najrazličnejših črno-belih in prav kmalu tudi barvanih razglednic izdelanih celo s petbarvno linotipsko tehniko. Kakih 20 let kasneje je višji pruski poštni svetnik predlagal svoji

Postiljon

upravi izdajo poštних dopisnic. To je storil predvsem iz praktičnih razlogov, saj pri dopisnici ni bilo treba več iskati papirja, ga zvijati in opečatiti. V poštini uradih pa ni bilo treba več pisem odpirati, da bi jih razkužili z ognjem. Nerodno pri dopisnici je bilo le to, da je lahko kdorkoli prebral njeno vsebino. A če ni bilo tajnih obvestil, se je dopisnica izplačala, ker je bilo že takrat njihovo pošiljanje bolj poceni.

Dunajska poštna uprava je bila, kot z uvedbo znamk, tudi z uvedbo dopisnic bolj počasna in se je za novo obliko sporočanja odločila šele štiri leta kasneje, ko jim je leta 1869 Emanuel Hermann iz Celovca predlagal novo obliko dopisovanja. Avstrijska poštna uprava je s svojimi dopisnicami z natisnjeno znamko za dva krajcarja takoj doživela velik uspeh, saj so v treh mesecih prodali kar tri milijone dopisnic.

Prav kmalu so na nekatere poslovne dopisnice podjetniki natisnili risbe svojih podjetij ali pa kakšne olepševalne risbe. S temi risbami se je začelo v zadnjem desetletju 19. stoletja obdobje razglednic. Risba je na dopisnicah najprej pokrivala le tretjino prostora, ostalo je bil prostor za sporočilo. Na drugi strani pa je bil prostor samo za naslov. Zaradi zanimanja so risbo kmalu razširili čez celo prvo stran. Zalo je bilo zelo malo prostora za kak dopis. Šele nekaj let kasneje, leta 1904, so zadnjo stran razglednice razdelili na pol: polovico za naslov in polovico za sporočilo.

Še pred kratkim je veljala za prvo slovensko razglednico tista, ki je bila žigosana v Ljubljani 14. avgusta 1891. Pred dvema letoma pa so na dražbi v Augsburgu prodali razglednico z narisanim ptujskim gradom. Razglednica je bila odposlana 25. novembra 1889. Očitno se je tudi na Slovenskem s povečanjem turizma hitro razširila uporaba najprej risanih in nato tudi fotografskih razglednic. A o razglednicah v naših krajih bomo spregovorili kaj več v prihodnji številki Postiljona. (Slika 1)

Odo Kalan

Prav ob začetku letošnje nove sezone filatelističnega kluba »L. Košir« nas je zapustil dolgoletni član in tudi član nadzornega odbora Odo Kalan, ki bi v kratkem dopolnil 85 let. Z zavzetostjo in poglobljenim pristopom je pripravljali svoji zbirki na športno tematiko in na temo olimpijskih iger ter dragoceno zbirko na temo italijanske zasedbe Slovenije med drugo svetovno vojno. V družbi ostalih članov kluba se je rad udeleževal tudi izletov na srečanja in na filatelistične razstave.

Pri tem svojem konjiku je vztrajal več kot sedemdeset let. Saj je sam napisal v knjigi Pol stoletja z znamkami, da mu je prve znamke poklonila sosedka, uslužbenka v nekem uradu, ko je imel 12 let, in mu tudi nudila prve nasvete, kako je treba znamke spravljati in urejati. Svoj zapis je sklenil z ugotovitvijo: »Če naj odgovorim na vprašanje, kaj mi je v teh letih dala in mi še daje filatelija, saj mi moram reči, da mi daje res veliko, saj mi moram reči, da mi daje kak trenutek mojega prostega časa, me veseli, je poučna in mi odpira okno v širni svet.« Člani kluba se ga bodo radi spominjali, ker so mu hvaležni za njegovo dolgoletno sodelovanje in za koristne nasvete.

Zlata nagrada

V prvi polovici avgusta se je odvijala v Seulu, v Južni Koreji, pod pokroviteljstvom mednarodne filatelistične organizacije FIP svetovna filatelistična razstava Philakorea2014. Na njej je kot slovenski komisar sodeloval predsednik kluba Košir Peter Suhadolc, ki je tudi predsednik Filatelistične zveze Slovenije. Na razstavi je sodeloval s svojo zbirko »Osvaja-

nje nekoristnega sveta – Zgodovina alpinizma«, s katero je osvojil zlato kolajno. To je prva zlata kolajna za Slovenijo v klasičnih filatelističnih razstavnih razredih. Sodniki so mu v neizprosnih konkurenci pomembnih svetovnih filatelistov dodelili 92 točk, ko je za zlato medaljo dovolj že meja pri 90. (Slika 2)

Za izjemen osebni uspeh, ki postavlja v dobro luč tudi celoten zamejski klub, so svojemu predsedniku čestitali in mu nazdravili vsi člani kluba Košir na prvi letošnji seji v začetku septembra.

Nove tarife v Sloveniji

V začetku septembra so stopile v veljavo v Sloveniji nove cene poštних storitev. Za standardno pismo (16 x 11,5) je od 1. septembra za znamko z oznako A treba plačati 0,34 € (prej 0,29 €). Za navadno pi-

smo so združili prvo in drugo masivno stopnjo (prej je bila teža prve stopnje do 20 gr in druge do 50 gr). Po novem bo treba na vsa pisma do 50 gr nalepiti znamko za 0,40 € ali znamko z oznako B (prej 0,33 €). Enaka bo tudi cena za poštno dopisnico, ki je do zdaj stala 0,29 €. Stare dopisnice z natisnjenim poštnim rogom so v veljavi še do 31. decembra letos.

Podobno so spremenili tudi plačevanje poštne za tiskovine. Do zdaj so bile ločene tarife za tiskovine do 20 gr in do 100 gr. Za vse tiskovine do 100 gr zdaj velja cena 0,25 €.

Poštna tarifa za inozemstvo zaenkrat ostajajo nespremenjene. Kljub navedenemu zvišanju cen nekaterih poštних storitev ostaja Pošta Slovenije še vedno najcenejša med vsemi evropskimi državami. Tudi v prenosu in oddaji poštних pošiljk je še vedno med najboljšimi, saj se na poštah drži pravila D + 1, kar pomeni, da oddajo pošiljko naslovniku dan po prejemu pošiljke.

Novitete

Ob koncu še beseda o novih izdajah znamk. O novih slovenskih znamkah, ki izidejo v petek, 26. septembra, bomo spregovorili prihodnjič. V glavnem gre za dve seriji, prva o netopirjih, druga o plemiških grbih.

Italija pa je po skavtski znamki, ki smo jo napovedali v rubriki pred poštnicami in je izšla 7. avgusta, izdala pet novitet: znamko o cesarju Avgustu ob dvatisočletnici njegove smrti (Slika 3) in o papežu Piju X. ter znamke o dnevniku v Mantovi, o kolesarski tekmi v Vicenzi in o Inštitutu za nuklearno fiziko.

I.T.

